

Täysistunto

Tiistai 23.2.2021 klo 14.00—17.13

Täysistunto alkoi klo 14.00. Täysistunto päättyi klo 17.13.

Puhetta johtivat ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov (14.00—15.29) ja puhemies Anu Vehviläinen (15.29—17.13).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Ilmoituksia

2.1. U-asiat

Puhemies on lähettänyt valiokuntiin Euroopan unionin asiat U 12, 13/2021 vp.

3. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tartuntatautilain 16 ja 22 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 15/2021 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sosiaali- ja terveysvaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan ja hallintovaliokunnan on annettava lausunto.

Lähetekeskusteluun on varattu aikaa 45 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja.

Arvoisa eduskunta! Siellä on semmoinen keli, että se saattaa vaikuttaa aikatauluihin, joten tehdään nyt niin, että kun ministeri ei ole paikalla, niin aloitetaan puhujalistan mukaan ja siinä vaiheessa, kun hän saapuu, otetaan ministerin puheenvuoro. — Edustaja Zyskovicz, olkaa hyvä.

Keskustelu

14.01 **Ben Zyskovicz kok:** Arvoisa rouva puhemies! Arvoiset kansanedustajat! Aivan aluksi haluan kiittää ministeri Krista Kiurua siitä, että hän on toiminut tarmokkaasti koronaviruksen torjumiseksi ja että hän on toiminut tarmokkaasti myös sen puolesta, että viruksen saapumista rajojen yli Suomeen pystyttäisiin estämään.

Pöytäkirja PTK 13/2021 vp

Jokainen ymmärtää, että tässä asiassa, eli rajan yli saapuvan viruksen torjumisessa muun muassa pakkotestauksilla, ollaan tällä hetkellä valtavasti myöhässä. Miksi? Yksinkertainen vastaus on se, että hallitus ja sen virkamiehet ovat sählänneet tämän asian kanssa kuukausikaupalla. Tämä on totta, mutta tämä ei ole koko totuus. Ongelman ytimessä on Suomen liian kireä perustuslaki- ja perusoikeustulkinta. Sehän tätä uudistusta on varsinaisesti jarruttanut.

Jo elokuussa Helsingin Sanomissa Etelä-Suomen aluehallintoviraston terveydenhuoltoyksikön päällikkö Mikko Floréen totesi seuraavasti: ”Testauspakkoon on suhtauduttu hyvin kriittisesti, sillä asia liittyy perusoikeuksiin suomalaisessa yhteiskunnassa.” Tämän jälkeen on tapahtunut paljon. Hallitus antoi lokakuussa tähän aiheeseen liittyvän esityksen, jonka perustuslakivaliokunta tyrmäsi. Sen jälkeen hallitus valmisteli uuden esityksen, jonka lausuntokierros loppui marraskuun 23. päivä eli tasan kolme kuukautta sitten. Tuossa saadussa lausuntopalautteessa hallituksen valmistelemassa esityksessä nähtiin lukematon määrä perusoikeuksiin liittyviä ongelmia. Viimeksi siinä vaiheessa, kun tämä nyt puheena oleva hallituksen esitys STM:n infossa esiteltiin, STM:n virkamies kertoi, että sellaiseen esitykseen, jossa rajoilla vaadittaisiin tuoretta negatiivista testiä maahan saapuvalta ihmiseltä, liittyy paljon perusoikeusongelmia.

Ministeri Kiuru, haluan kertoa, että puheenvuoroni aluksi kiitin teitä siitä, että olette toimineet tarmokkaasti viruksen estämiseksi Suomessa ja myös nimenomaan rajan yli saapuvan viruksen torjumiseksi.

Meillä Suomessa kiitellään meidän kireätä perustuslaki- ja perusoikeustulkintaamme. Esimerkiksi ministeri Pekonen sanoi Sannikka-ohjelmassa, että meillä on kireä perusoikeustulkinta ja se on hyvä asia. Tässä salissa te kaikki yli puoluerajojen, näin luulen, pidätte hyvänä, että meillä on kireätä tulkintaa perustuslaki- ja perusoikeusasioissa. Mediassa laajasti kiitellään sitä, että meillä näissä asioissa ollaan hyvin tarkkoja, muun muassa viime perjantain Pöllöraadissa kolme johtavaa politiikan toimittajaa.

Onko tämä suomalainen ylikireä perusoikeus- ja perustuslakitulkinta hyvä asia? Ei ole. Se ei ole hyvä asia, kun asioita tarkastellaan vain yhden perusoikeuden näkökulmasta eikä tehdä perusoikeuspunnintaa, jossa toiseen vaakakuppiin siinä vaa’assa asetetaan muiden ihmisten perusoikeudet. Kun esimerkiksi ministeri Henriksson, joka on hyvä juristi ja hyvä ihminen, on korostanut tämän asian yhteydessä julkisuudessa, että tähän liittyy huomattavia perusoikeuskysymyksiä ja perusoikeussensitiivisyyttä, niin ovatko ministeri Henriksson ja muut tarkastelleet tätä asiaa vain niiden ihmisten näkökulmasta, jotka tulevat rajan yli Suomeen tai ovat jossain työmaalla, heidän henkilökohtaisen vapauden ja koskemattomuuden näkökulmasta? Vai onko ministeri Henriksson, onko ministeri Pekonen, onko media laittanut vaakakuppiin niiden muiden ihmisten perusoikeudet, jotka ovat kärsineet siitä, että rajan yli tätä virusta on tullut Suomeen?

Totta kai minäkin olen sitä mieltä, että jos ihmiseltä otetaan pakollinen koronatesti rajalla, niin se loukkaa hänen henkilökohtaista vapauttaan. Mutta entä ne sadat ihmiset, jotka ovat sairastuneet Suomessa tähän virukseen sen takia, että tämä virus on rajan yli tullut niiden kuukausien aikana, joina tätäkin nyt käsiteltävänä olevaa asiaa on sählätty? Entä ne sadat ihmiset, jotka tämän sairastumisen seurauksena kärsivät pitkäaikaisista koronan oireista? Entä ne tuhannet ihmiset, jotka ovat joutuneet eristyksen, joutuneet karanteeniin? Entä ne elinkeinonharjoittajat, jotka ovat kärsineet? Missä ovat näiden ihmisten perusoikeudet?

Ministeri Henriksson, ministeri Pekonen, media, kaikki tässä salissa, laittakaa siihen toiseen vaakakuppiin muiden ihmisten perusoikeudet. Älkää tarkastelko asioita vain niiden

Pöytäkirja PTK 13/2021 vp

yksien ihmisten kannalta, tässä tapauksessa nyt rajan yli saapuvien ihmisten kannalta. Tämä sama problematiikka liittyy rikoksenteekijöiden oikeuksiin ja niin edelleen, mutta en mene nyt siihen.

Aika loppuu... [Eva Biaudet'n välihuuto] — Perusasia ovat myös niitten ihmisten oikeudet, jotka ovat sairastuneet koronaan näiden kuukausien aikana, kun tätä asiaa on sählätty. — Aika loppuu, niin totean, että tässä hallituksen esityksessä on 11 sivua tämän esityksen suhdetta perustuslakiin ja perusoikeuksiin — 11 sivua, esityksessä, jossa sanotaan, että ”säännöselädotuksessa on kyse ainoastaan päätöstoimivallan täsmentämisestä, eikä esityksessä ehdoteta säädettäväksi uusia perustuslain kannalta merkityksellisiä rajoituksia tai velvollisuuksia”. 11 sivua — tämä on sairasta.

Jatkan ainakin nyt pari vuotta tätä yhden miehen sotaani nykyisiä ylikireitä perusoikeustulkintoja vastaan [Eva Biaudet'n välihuuto] ja toivon, että tämä keissi, edustaja Biaudet, [Puhemies: 7 minuuttia!] on avannut silmät näkemään, mihin tämä ylikireä perusoikeustulkinta käytännössä johtaa.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Tehdään tässä vaiheessa niin, että annetaan ministerille esittelypuheenvuoro, joka on 10 minuuttia. Ja sen jälkeen voimme käydä lyhyen debatin, koska asia varmasti on kaikkia teitä kiinnostava ja tässä ei ole kuin 45 minuuttia aikaa kokonaisuudessaan tätä käsitellä. — Ministeri Kiuru, 10 minuuttia. Olkaa hyvä.

14.09 Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Todella hyvä, että pääsitte aloittamaan, ja tässä edellä kuultiin jo hyviä näkemyksiä siitä, mitä tämä perusoikeuksien punninta on ollut. Helppo naru tämä ei ole työnnettäväksi, sitä ei varmasti kukaan enää epäile.

Arvoisa puhemies! Hallitus antoi siis 19. päivä perjantaina eduskunnalle esityksen tartuntatautilain 16 ja 22 §:n muuttamisesta eli käytännössä kahdesta pykälästä. Kokonaisuudessaan on kyse rajat ylittävän matkustamisen yhteydessä tapahtuvasta epidemian torjunnasta, ja tuttavallisemminhan me olemme kutsuneet tätä lakia rajalaksi. Siinä on siis tarkoituksena täsmentää nykyisiä säädöksiä.

Esityksen tavoitteena on ensinnäkin selkeyttää nykyistä, pakolliseen terveystarkastukseen liittyvää sääntelyä aluehallintoviraston toimivallan osalta. Sääntelyn täsmennyksellä selkeytettäisiin avin mahdollisuutta tehdä sekä yksittäistä henkilöä että useampaa henkilöä koskeva päätös pakolliseen terveystarkastukseen osallistumisesta. Lisäksi tavoitteena on vahvistaa ja nopeuttaa tartuntatautien torjuntatyötä säätämällä kunnan ja sairaanhoitopiirin tartuntataudeista vastaavalle lääkärielle mahdollisuus tehdä yksittäistä henkilöä koskeva päätös pakollisesta terveystarkastuksesta. Eli kysymys olisi aluehallintoviraston toimivaltuuksien laajentamisesta sinne kentän etulinjaan.

Esitykseen sisältyy myös tiedonantovelvollisuutta koskevan 22 §:n muutos, jolla velvoitettaisiin tartuntatautiin sairastunut, jo sille altistunut tai sellaiseksi epäilty henkilö antamaan asiaa selvittäväälle terveydenhuollon ammattilaiselle itseään koskevia tietoja. Muutoksella vahvistettaisiin tartuntatautien torjuntatyöstä vastaavien viranomaisten mahdollisuuksia toimia tartuntatautien leviämisen ehkäisemiseksi ja jäljittämiseksi eli tehdä sitä työtä, jota laki heiltä edellyttää, ja näin siis tiedonsaantivelvollisuutta laajennettaisiin myös altistuneen ja epäillyn osalta.

Pöytäkirja PTK 13/2021 vp

Arvoisa puhemies! Pakollisten terveystarkastusten mahdollisuus sisältyy jo voimassa olevaan tartuntatautilakiin. Pykälän soveltamiseen on kuitenkin liittynyt paljon julkista keskustelua ja myöskin epäselvyyksiä. Toimijoille ei ole ollut täysin yksiselitteistä, voiko avi tehdä pakollista terveystarkastusta koskevan päätöksen koskien useampaa henkilöä kerrallaan. Tämän takia pykälään ehdotetaan lisättäväksi vielä lause, jonka mukaan pakollista terveystarkastusta koskeva päätös voisi kohdistua siis sekä yksittäiseen että jatkossa myös useaan henkilöön samanaikaisesti.

Kunnan ja sairaanhoitopiirin kuntayhtymän tartuntataudeista vastaava lääkäri voisi hänelle esitettävän uuden tehtävän perusteella tehdä yksittäistä henkilöä koskevan päätöksen pakollisesta terveystarkastuksesta, mitä ennen ei ole ollut mahdollista tässä yhteydessä tehdä. Tämä tukisi osaltaan tartuntatautiin vastustamistyötä sekä nykyisessä covid-19-epidemiatilanteessa että mahdollisissa muissa tartuntatautilanteissa.

Tartuntatautilaissa ei nykyisellään ole säännöstä, joka velvoittaisi yleisvaaralliselle tai valvottavalle tartuntataudille altistuneen tai tartuntatautiin sairastuneen henkilön luovuttamaan itseään koskevia tietoja terveydenhuollon henkilöstölle. Henkilötietoja on voimassa olevan lain mukaan ollut mahdollista siis kerätä muilta tahoilta, kuten matkan- tai majoituksen järjestäjiltä, mutta ei henkilöltä itseltään. Tämä on siis epäkohta, jota tässä nyt myös esitämme korjattavaksi. Tämä helpottaisi tartuntataudin jäljitystä sekä altistuneiden tavoittamista ja siten tartuntatautiin leviämisen ehkäisyä ja tekisi rajoilla tehtävän terveysturvallisuustyön helpoksi. Kun tästä olisi selkeä säädöspohja, niin asioista ei tarvitsisi kinata.

Arvoisa puhemies! Aluehallintovirastojen tekemät päätökset pakollisista terveystarkastuksista mahdollistaisivat alueellisten olosuhteiden huomioimisen ja resurssien tarkoituksenmukaisen kohdentamisen joustavalla tavalla. Päätöksessä voitaisiin huomioida alueellinen epidemiologinen tilanne ja se, milloin ja missä laajuudessa terveydenhuollon henkilöstöresurssia olisi tarpeen hyödyntää pakollisiin terveystarkastuksiin. Näin olisi mahdollista varmistaa, että henkilöstöä kohdistettaisiin sinne, missä se olisi tartuntojen leviämisen ehkäisemisen kannalta tarkoituksenmukaisinta, vaarantamatta siis muun sosiaali- ja terveydenhuollon toimintaa.

Terveystarkastuksen sisältö ja laajuus voisivat vaihdella torjuntatoimen kohteena olevan yleisvaarallisen tartuntataudin perusteella, ja arvioinnissa voitaisiin huomioida ajankohtainen lääketieteellinen ja epidemiologinen tilannekuva. Esimerkiksi ajankohtaisessa covid-19-epidemiatilanteessa terveystarkastus voisi sisältää covid-19-testin. Terveydenhuollon ammattilainen arvioisi yksilökohtaisesti, kuinka laaja terveystarkastus olisi kulloinkin tarpeen tehdä. Covid-19-tilanteessa terveydenhuollon ammattihenkilö voisi harkintansa mukaan ja sen perusteella arvioida, ettei testiä olisi tarpeen ottaa, jos henkilöllä olisi mukanaan esimerkiksi todistus sairastetusta taudista tai tuore todistus negatiivisesta testituloksesta.

Arvoisa puhemies! Ehdotetut muutokset mahdollistaisivat taudin leviämisen ehkäisemiseksi tarpeelliset terveystarkastukset rajoilla, mutta myös laajemmin muualla Suomessa, kuten esimerkiksi rakennustyömailla tai telakoilla, joissa tapahtuneista tartunnoista olemme kaikki voineet uutisista lukea. On muistettava, että työpaikalla tapahtuvat tartunnat ovat yksi meidän suurimpia tartunnan lähteitä kotoa saadun tartunnan jälkeen, joten tämä toimi olisi myös oikeansuuntainen.

Lopuksi haluan todeta, että nyt ehdotetut muutokset mahdollistaisivat joustavamman ja nopeamman päätöksenteon, jossa voidaan ottaa huomioon kulloinenkin epidemiologinen tilanne, käytettävissä olevat terveydenhuollon resurssit ja päivittyvä epidemiologinen ja

Pöytäkirja PTK 13/2021 vp

lääketieteellinen tilannekuva. Ehdotetut muutokset mahdollistaisivat tarvittavat toimenpiteet tartuntataudin leviämisen ehkäisemiseksi vaarantamatta kuitenkaan koko sosiaali- ja terveydenhuollon toimintaa. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Kiitoksia. — Ja nyt pyydän niitä edustajia, jotka haluavat käyttää debattipuheenvuoron, nousemaan seisomaan ja painamaan V-painiketta. Minuutin mittaisia puheenvuoroja. — Edustaja Lindén.

14.17 **Aki Lindén sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Olisin voinut käyttää kahta lausetta lukuun ottamatta aivan saman puheenvuoron kuin edustajakollega Zyskowicz äsken käytti — kiitos erinomaisesta puheenvuorosta. Ne kaksi lausetta koskivat hallitusta ja sen virkamiesten sähläämistä, jota näkemystä minulla ei ole, mutta ne muut näkemykset siitä, kuinka ponnekkaasti ministeri Kiuru tässä on toiminut sekä yleisesti että rajojen yli tulevan tartunnan hillitsemiseksi, olivat erinomaisia kuten myös ennen kaikkea tämä perusoikeuspunninta.

Itse haluan tästä käsiteltävästä asiasta todeta, että olin luullut elokuuhun asti, että 16 § tartuntatautilaissa tarkoittaa juuri sitä, mitä me nyt muutamme sen tarkoittamaan, ja olen sentään tuon lain luenut monta kertaa ja ollut virkatehtävissä, joissa sovelletaan sitä lakia käytäntöön. Eli kysymys oli siitä, että eräs professori nousi silloin julkisuuteen ja sanoi, että vuonna 2016 kun sitä lakia säädettiin, niin hän tulkitsi sitä perusteluosaa sillä tavalla, että ei saa sitä lakia ja sitä pykälää käyttää siihen tarkoitukseen, [Puhemies: Minuutti!] mihi silloin niin ministeri kuin monet muutkin ajattelivat, että sitä voitaisiin käyttää. Nyt se täsmentyy — hyvä.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Purra.

14.18 **Riikka Purra ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Selvä, ministeriön virkamiehiä ei saa syyttää, mutta muistutetaanpa, että oppositiota syytettiin siitä, että tämä edellinen hanke kaatui perustuslakivaliokunnassa, mikä on hieman ihmeellistä. Varsinkin perussuomalaiset ovat koko ajan olleet sitä mieltä, että rajaturvallisuuteen pitää tehdä toimenpiteitä. Me olemme puhuneet koko epidemian ajan tästä.

No, hallintovaliokunta aloittaa asian käsittelyn huomenna, ja olen itse pyytänyt asiantuntijoita valiokuntaan nimenomaan kertomaan, miksi tämä on Suomessa niin vaikeaa. Miksi kaikilla oleellisilla verrokkimaillamme tämä on käytössä mutta Suomella ei? Onko kysymys edustaja Zyskowiczin kuvaamasta ylituokasta perusoikeussääntelystä vai mistä?

Toinen asia, jonka haluan nostaa esille, on hallituksen ja viranomaisten tiedotus. Näistä lakihankkeista ja yleensä koronatoimista on liikkeellä valtava määrä disinformaatiota. Niin edellisestä kuin tästäkin esityksestä kaikki kansanedustajat saavat kymmenittäin kansalaisyhteydenottoja, joissa kuvataan, kuinka ihmiset nyt testataan pakolla, rokotetaan pakolla, eristetään pakolla, lapset erotetaan vanhemmista ja pahimmassa tapauksessa [Puhemies: Minuutti!] virusta ei ole olemassakaan vaan kaiken takana on mitä ikinä. Miksi te ette keskity näiden disinformaatioiden korjaamiseen paremmin?

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Häkkänen.

Pöytäkirja PTK 13/2021 vp

14.19 **Antti Häkkänen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Rajakontrolli on ratkaisevan tärkeä koronan torjumisessa. Siitä on itse asiassa jo vuoden verran Suomessa oltu vähän huolissaan, että kun muuten koronatorjuntatoimenpiteet pelaavat kohtuuyhyin Suomessa, niin raja vuotaa — maa-, meri- ja ilmaraja vuotavat — ja rajalla ei meinata millään saada sitä hommaa kuntoon. Nyt myös hallitus on pallotellut tämän lakipaketin kanssa pitkään, mutta tässä lakipaketissa ei olekaan kyse siitä, mistä syksyllä oli, vaan tässä lakipaketissa itse asiassa korjataan pykälää, joka oli jo olemassa. Tätähän ovat peräänkuullut monet juristit jo vuoden ajan. Tartuntatautilain 16 §:n perusteella on kyetty nyt jo tekemään laajoja pakkotestauksia. Kyllä, ja tänään professorit Mäenpää ja Salminen ovat tämän vahvistaneet. Eli pykälä, jota nyt täällä muutetaan rinnakkaistekstissä, on siis ollut jo olemassa, ja jos siinä on ollut [Puhemies: Minuutti!] joku epäselvyys, niin miksi sitä ei ole vuoden aikana muutettu vaan vasta nyt vuoden päästä? Siis sitä pykälää ei ole käytetty laajoihin pakkotestauksiin rajoilla. Rajakontrolli on sen takia [Puhemies: Aika!] osittain vuotanut. Kuinka nyt pistätte tämän asian kuntoon? Siis pykälä on ollut olemassa, mutta sitä ei ole käytetty. [Puhemies: Aika on täysi!] Nyt kun te saatte selvyuden tähän, niin miten nyt aiotte johtaa paremmin tätä tilannetta?

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kurvinen.

14.21 **Antti Kurvinen kesk** (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Tämä on aivan välttämätön ja erittäin odotettu esitys, jonka hallitus nyt on eduskuntaan vihdoinkin ja viimein tuonut ja joka koskee terveystarkastusten määräämistä koronapandemiaa varten ja terveystietojen ja tämmöisten terveyteen liittyvien tietojen luovuttamista terveydenhuollon ihmisille ja edustajille. Toivottavasti tämä nyt erityisesti laittaa nämä meidän rajamme kuntoon tämän koronatestauksen osalta, mitä on pitkään täällä talossa peräänkuulutettu.

Pidän, puhemies, aika turhina sellaisia epäilyjä, mitä meillekin on sähköpostiin tulvinut, että nyt suomalaisten ihmisoikeuksia tällä laajasti loukataan. Kyllä perustuslakivaliokunta esityksen tarkasti tutkii, kuten edustaja Zyskowiec värikkäästi tuossa aiemmin kuvasikin.

Arvoisa puhemies! Jotta kokonaisuus ei unohtuisi, on todettava se, että Suomi on tähän asti pärjännyt taistelussa koronaa vastaan yhtenä parhaista maailmassa, ja haluan tässä kyllä kiittää tällä kertaa oppositiota: on ollut hienoa, että meillä on ollut poliittinen yksimielisyys suurimmasta osasta [Puhemies: Minuutti on kulunut!] koronarajoitustoimia.

Kysynkin, puhemies, voisimmeko me täällä salissa pohtia, miten koronatsemppi ja koronakuri säilyvät, jotta ihmiset jaksavat noudattaa ohjeita ja rajoituksia, jotta tauti ei räjähdä [Puhemies koputtaa] lopussakaan käsiin.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Pyritään pysymään niissä minuuteissa. Tiedän, että se on vaikeaa, mutta ehditään ottaa sitten enemmän puheenvuoroja. — Elikkä edustaja Rantanen.

14.22 **Mari Rantanen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä heti alkuun on vastattava edustaja Kurviselle, että täältä oppositiosta on kohtuullisen hankala kritisoida, koska meille ei anneta samaa tilannekuvaa kuin hallitukselle. Me emme tiedä, ovatko hallituksen toimet tällä hetkellä sellaiset kuin pitäisi.

Mutta olisin palannut oikeastaan tähän samaan asiaan, mistä tässä jo puhuttiin. Kun tämä pykälä on käytännössä jo ollut olemassa ja sitä on joidenkin avien alueella sovellettu

Pöytäkirja PTK 13/2021 vp

hyvinkin onnistuneesti ja toisien avien alueella ei ole sovellettu onnistuneesti, niin aikoo hallitus nyt erityisesti kiinnittää huomiota tämän pykälän toimeenpanoon — sillä sehän ei auta mitään, että meillä on laissa edelleen sama pykälä mahdollistavana mutta ei velvoittavana — vai miten te ajattelitte hoitaa sen, että jatkossa tätä tällaista kämmähtelyä ei käy eri puolilla maata? — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Zyskowicz.

14.23 **Ben Zyskowicz kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä käyty keskustelukin on jo osoittanut, että näissä perusoikeuskysymyksissä on kyse tulkinnasta. Ei perustuslaki itsessään tietystikään anna vastausta siihen, saako rajoilla pakkotestata, saako edellyttää negatiivista todistusta. Kyse on tulkinnasta. Ja kyse on siitä, että Suomessa tulkinta on aivan liian tiukkaa.

Hallituksen esityksessä luetellaan lukemattomia Euroopan maita, joissa nämä asiat ovat olleet voimassa pitkään — Euroopan maita, jotka oikeuskulttuuriltaan rinnastuvat Suomeen, jotka ovat samoissa kansainvälisissä sopimuksissa. Miten siellä nämä asiat on voitu hoitaa?

Totean yleisemmin tästä tiukkuudesta. Tämä hallitus on antanut noin 30 esitystä, jotka ovat olleet perustuslain vastaisia [Timo Heinonen: Ohhoh!] — tämä hallitus. Ei se ole tämän hallituksen vika. Ei se ole tämän hallituksen virkamiesten vika. Se on näiden ylikireiden tulkintojen vika.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Reijonen.

14.24 **Minna Reijonen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Siinä tehtiin virhe, että alun perin rajat vuotivat ja sieltä korona vilisi puoleen ja toiseen. Siihen olisi pitänyt alun perin kiinnittää enemmän huomiota. Nyt kun tähän on kiinnitetty huomiota, ovatko nämä ohjeistukset eri aveille tasapuolisia, miten ne menevät, ja onko aveille varattu resursseja?

Sitten ihan haluaisin kysyä sitä, että kun puhutaan rokotustodistuksesta tai siitä, että on sairastanut koronan, niin minkälainen todistus se käytännössä on, minkälainen ihmisillä pitäisi olla, että on sairastanut koronan tai sitten on kenties rokotettu. Tästä on aika lailla epäselvyyttä ollut.

Epäselvyyttä ovat kovasti herättäneet myös nämä rokotusasiat, mitkä ovat nousseet pintaan: Eri kunnissa on ollut hirveän erilaisia käytäntöjä, rokotteet ovat loppuneet, ihmiset ovat olleet ihmeissään, on ollut erilaisia ohjeistuksia, eli se tasapuolinen ohjeistus ei ole pitänyt paikkaansa. Aiotaanko tälle nyt tehdä jotakin? Myös tämä rokotuskäytäntö ihmetyttää kovasti, kun se ei ole mennyt ihan tasapuolisesti. Mitä hallitus aikoo tälle tehdä?

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Sarkkinen. — Okei, elikkä siellä on joku ongelma nyt koneen kanssa. — Otetaan edustaja Essayah.

14.26 **Sari Essayah kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Oikeastaan tämä kaikki keskustelu kulminoituu siihen kysymykseen, miksi aluehallintovirastot eivät ole käyttäneet tätä toimivaltaansa, johon kuitenkin kaikki edellytykset lainsäädännössä ovat olleet olemassa. Ja tietysti voidaan sitten kysyä, onko ministeriön ohjaus ollut riittävää,

Pöytäkirja PTK 13/2021 vp

onko STM:stä annettu tarpeeksi selkeätä ohjausta sen suhteen, koska kuitenkin valvontavastuu aluehallintovirastoista on siellä sosiaali- ja terveysministeriössä.

Uuttahan tässä lainsäädännössä oikeastaan on nyt se, että nämä henkilö- ja yhteystiedot tulee antaa ja välittää, mikä tietenkin on tärkeää, kun mietitään tämän epidemian jäljittämistä.

Ja tietysti täällä kollegat ovat jo kiinnittäneet huomiota tähän tiedottamiseen, että nyt ei missään nimessä myöskään voi antaa puhtaita papereita hallitukselle siitä viime päivien keskustelusta alueellisten viranomaisten kanssa, jolta osin ihmisistä alkaa tuntua siltä, että nämä rajoitukset ovat lähinnä niin kuin mielipidekysymyksiä, että yksi on yhtä mieltä ja toinen on toista mieltä. Meidän pitää nyt todellakin panostaa siihen, että kansalaisille annetaan yhdenmukaista ohjeistusta ja neuvontaa [Puhemies: Minuutti!] ja sillä tavalla säilytetään luottamus.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Sarkkinen.

14.27 **Hanna Sarkkinen vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kotimaassa tehtävät ponnistelut viruksen leviämisen estämiseksi valuvat hukkaan, jos virusta tulee jatkuvasti rajojen yli. Siksi me tarvitaan tätä esitystä. Viranomaisilla pitää olla riittävät toimivaltuudet ja selkänöjä niiden käyttämiseen ohjatakseen maahantulijat tarvittaessa pakolliseen koronatestiin. On hyvä, että toimivaltuuksia nyt selkeytetään, laajennetaan myös kunnille, ja myös toimintamallit täytyy käytännössä laittaa kuntoon.

Arvoisa puhemies! Ihmisten liikkumisen vapaus rajojen yli on tärkeä oikeus. Liikkumisen vapaus ei kuitenkaan saa aiheuttaa sitä, että sen takia muiden ihmisten oikeus terveyteen, elämään tai elinkeinojen harjoittamiseen vaarantuu kohtuuttomasti. Siksi on mielestäni oikein ja kohtuullista, että laki mahdollistaa pakolliset terveystarkastukset eli koronatestauksen rajoilla ja että tämä toimintamalli laitetaan myös käytännössä kuntoon.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Holopainen.

14.28 **Mari Holopainen vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On hyvä, että laki saadaan käyttöön, ja on tosi tärkeätä toimia nopeasti. Kuten tiedetään, niin nyt britti-virus leviää pääkaupunkiseudulla, leviää 1,5 kertaa nopeammin, ja on arvioitu, että tilanne voi kehittyä erittäin huonoksi, jos rajoitukset eivät ole riittävän laajoja. On tärkeätä, että lainsäädäntö mahdollistaa riittävät rajoituskeinot, jotta ne eivät kohdistu esimerkiksi yhdelle ikäluokalle liian paljon.

Nyt tällä hetkellä on tietysti tärkeätä miettiä, että käytetään niitä keinoja, jotka ovat käytettävissä, mutta kyllä olisi tärkeää myöskin, että esimerkiksi nämä baarien tartuntaketjut todellakin saataisiin hyvin äkkiä katkaistua. On myös huomioitava, että tällä hetkellä, kun Helsingissä liikkuu, myös illallisravintolat näyttävät olevan lähes aivan yhtä täynnä kuin normaaliin aikaan, ja siinä kyllä peräänkuuluttaisin myös oppositiolta vastuuta, [Puhemies: Minuutti!] että myös elinkeinoinhin kohdistuvia rajoituksia pitää pystyä viemään eteenpäin silloin, kun se on välttämätöntä.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Mattila.

Pöytäkirja PTK 13/2021 vp

14.29 **Hanna-Leena Mattila kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tautitilanteemme vaatii yhä järeämpiä ja jopa ihmisten perusoikeuksiin kajoavia toimia. Selaista edustaa nyt käsillä oleva lakiesitys, jolla tartuntatautilakia ehdotetaan muutettavaksi.

Pidän näitä lakiesityksen sisältökohtia perusteltuina. On valitettavaa, etteivät kaikki aikuiset ihmiset toimi vastuullisen aikuisen tavoin vaan saattavat koronarajoituksia yliolkaaisesti noudattavina itsensä ja kanssaihmiset vaaraan. Lakiesityksessä puututaan kansalaisen perusoikeuksiin, eikä tämänkaltaisiin toimiin lähdetä koskaan kevyin mielin. Meillä on aika pitkään luotettu yksilöiden omaan viisaaseen harkintaan, ja suurin osa suomalaisista onkin käyttäytynyt vastuullisesti. Nyt kuitenkin koronan muuntovirukset ovat muodostamassa uuden sinnikkään uhan, ja siinä onnistuaksemme tarvitsemme uusia, järeämpiä toimia myös maan rajoilla.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Heinonen.

14.30 **Timo Heinonen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kokoomuksen puheenjohtaja Petteri Orpo vetosi tammikuun lopussa, että, arvon hallitus, laittakaa rajat kiinni, kiinni koronalta. Tämän jälkeen pääministeri Marin totesi helmikuun alussa, että rajojen sulusta on päästy poliittiseen sopuun. Hetkeä myöhemmin hän totesi, että pakko-testaus rajoilla on oikeudellisesti haastava kokonaisuus.

Mutta tänään professori Olli Mäenpää sekä professori Janne Salminen ovat Helsingin Sanomissa todenneet, että nämä hallituksen lisäykset ovat tarpeettomia ja että voimassa oleva tartuntatautilaki olisi antanut jo riittävän toimivallan — toimivalta on löytnyt siis jo olemassa olevasta laista. He toteavat, että tämä on ollut pallottelua vastuunkannosta.

Hallitus, te olisitte voineet jo voimassa olevan tartuntalain perusteella laittaa rajat kiinni koronalta, mutta viruksen on annettu kerta toisensa jälkeen päästä maahan yli rajan. Kysyn teiltä, arvoisa ministeri Kiuru: minkä takia te ette ole käyttäneet tätä lakia, joka on ollut jo pitkään voimassa?

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kivisaari.

14.32 **Pasi Kivisaari kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Itse ymmärrän edustaja Zyskoviczin puheen ytimen. Mutta se, mitä tässä esityksessä tarkoitetaan, on käytännössä se, että tietyissä tapauksissa ei enää kysellä, huvittaako mennä testiin, vaan käytetään käskymuotoa. On myös hyvä huomata kaksi asiaa: Lakiesitys pohjaa siihen todennäköiseen olettamaan, että koronan jälkeenkin ihmiskunnan kiusana pyörii tappajaviruksia, eikä niissä tapauksissa ole hyvä arvuutella, kuka on sairastunut ja kuka ei — se täytyy tietää. Toiseksi näitä käskymuotoja ei käytetä tämänkään lakiesityksen jälkeen heppoisin perustein, vaan tapauksissa, joissa on tosi kyseessä.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Laiho.

14.33 **Mia Laiho kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Rajat vuotivat vuosi sitten Helsinki-Vantaalla ja ne vuotavat edelleen. Hallitus ei ole saanut rajoja kuntoon: sieltä edelleenkin tulee virusmuunnosta. Ja niin kuin täällä on noussut esillekin, meillä on olemassa tartuntatautilaki, joka olisi mahdollistanut pakkotestit jo nyt, mutta sitä ei ole käytetty.

Pöytäkirja PTK 13/2021 vp

tetty. Peräänkuulutan myöskin ministeri Kiurulta vastausta, että minkä takia sitä ei ole käytetty.

Toinen asia, mitä olisi odottanut tältä lakiesitykseltä, on se, että olisi otettu kantaa ennakkotestin käytön mahdollisuuteen. Eli kun on tuore ennakkotesti tehtynä, voisi välttyä testaukselta. Me kaikki tiedämme, että kaikkien matkustajien testaamiseen mitkään resurssit eivät tule riittämään, niin eikö olisi järkevää, että olisi rokotustodistus [Puhemies: Minuutti!] tai tuore testitodistus.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lindtman.

14.34 **Antti Lindtman sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä esitys on, niin kuin tässä keskustelussa on jo käynyt ilmi, erittäin tarpeellinen. On tärkeää, että viranomaiset käyttävät kaikkia niitä keinoja, joita heillä on käytettävissään. Minä luulen, että myöskin hallituksella on tässä hyvin selkeä kanta, ja on tietysti tärkeää, että lainsäädäntö antaa vahvan selkänöjan, ja tämä on yksi osa siinä työkalupakissa, jota tässä koronan vastaisessa taistelussa tarvitaan.

Suomihan on menestyksekkäästi, eurooppalaisittain verrattuna, pystynyt tähän mennessä torjumaan koronaa. Nyt tullaan ratkaiseville viikoille. Kaikki ne esimerkit, joita me olemme nähneet tuolta maailmalta tämän virusmuunnoksen leviämisestä, kyllä kertovat, että olemme vakavassa tilanteessa ja lähiviikot tulevat ratkaisemaan. Samaan aikaan rajoitustoimet ovat jatkuneet jo pitkään, mutta meidän pitää yhdessä jaksaa tätä taistelua. Siinä mielessä yhden kollega Kurvisen puheenvuoroon, että en pistäisi pahitteeksi, että myöskin täältä eduskunnasta annetaan vahva yhtenäinen viesti, [Puhemies: Aika!] että tämä taistelu voitetaan yhdessä.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Eestilä.

14.35 **Markku Eestilä kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä tämä nyt kansanedustajan silmin näyttää siltä, että meillä on todella olemassa tartuntalain 16 §, ja jos itse eläinlääkärinä tulkitsen tätä pakollista terveystarkastusta taudin leviämisen ehkäisemiseksi, niin ei minulla ainakaan ole suuria vaikeuksia ymmärtää, mitä se pakollisuus tarkoittaa.

Mutta nyt me todistamme sitä, mihin edustaja Zyskowicz hyvässä puheenvuorossaan viittasi. Se on juuri tämä, että tämä on tosi vaarallista, jos meillä aletaan poliittisesti toimeenpanon yhteydessä tarttumaan johonkin perusoikeuteen ja korostamaan juuri sitä perusoikeutta, mikä itsestä tuntuu hyvältä. Olen itsekin hieman ihmetellyt oikeusministerin kannanottoja julkisuudessa, koska hän on korostanut tätä liikkumisen vapautta eli perustuslain 9 §:ää, ja minulle tuli heti mieleen, että kyllä siellä 19 § kertoo, että julkisen vallan on edistettävä väestön terveyttä, ja 20 § kertoo, että vastuu ympäristöstä kuuluu jokaiselle. Tämä perusoikeuksien punninta [Puhemies: Minuutti!] oman mielen mukaan on todella vaarallista.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Viljanen.

Pöytäkirja PTK 13/2021 vp

14.36 **Heidi Viljanen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä keskustelun kuluessa on tullut varsin hyvin selväksi, että rajoilla testaaminen täytyy saada kuntoon, ja se on meidän kaikkien yhteinen toive, että näin tapahtuu.

Esimerkiksi meillä Satakunnassa, josta me molemmat ministerin kanssa ollaan kotoisin, tilanne on todella huolestuttava. Rauman telakan tilanne osoittaa tällä hetkellä sen, miten virus voi otollisissa olosuhteissa levitä todella nopeasti. Ulkomaalaisen työvoiman mukana rajojen yli tullut virus on laittanut koko telakan polvilleen. Telakalla neljäsosa työvoimasta eli noin 240 työntekijää on sairastunut koronavirukseen. Kahdessa viikossa parista yksittäisestä tartunnasta seurasi 240 tartunnan rypäs, ja koko telakan 800 tuotannon työntekijää on asetettu karanteeniin. Tämä jos mikä osoittaa sen, että meidän on toimittava ja löydettävä ratkaisut rajoille, jotta me pystytään suojelemaan kaikkia suomalaisia tältä virukselta.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Mäkelä, Jani.

14.38 **Jani Mäkelä ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Niin toivottava kuin tämä esitys onkin, niin tämä voi olla jo auttamattomasti myöhässä. Seuraavat viikot todellakin ovat ratkaisevia näiden muuntovirusten leviämisen suhteen, ja voi olla niin, että tämä laki ei kerkiä ikinä voimaan, kun Suomessa leviää virus jo niin voimakkaasti, ettei tästä ole enää mitään hyötyä, koska muissa maissa se leviää pienemmällä tahdilla kuin Suomessa. Tämä on täysin mahdollista. Toivon mukaan näin ei tule tapahtumaan.

Oppositiolla ei ole tilannekuvaa koronaviruksesta, kuten aiemmin todettiin, mutta emme myöskään tiedä, onko hallituspuolueiden riviedustajilla sellaista tilannekuvaa, mihin hallitus perustaa tekemisensä ja tekemättä jättämisensä. Maalaisjärki sanoo ja oikeusoppineet sanovat, että meillä on jo ollut lainsäädäntö tähän asiaan. Kuka on ollut niin viisas sanomaan, ettei meillä ole lainsäädäntöä tähän asiaan? Jos oletamme, että hän oli oikeassa, että meidän lainsäädäntömme ei tällaista testaamista mahdollista, miksi tätä asiaa on jahkailtu kokonainen vuosi? [Ben Zyskowicz: Minä selitin!]

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Koponen, Noora.

14.38 **Noora Koponen vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Lapset ja nuoret ovat kantaneet paljon suuremman taakan epidemian torjunnassa kuin moni muu meistä. Oppimistulokset ovat heikentyneet, ja erityisesti nuoret ovat joutuneet eriarvoista-vaan asemaan. Muun muassa tästä syystä on äärimmäisen tärkeää, että voimme saada käyttöömmme myös muita työkaluja epidemian torjuntaan.

On tärkeää, että meillä on käytössämme pandemiaa varten työkalut, joilla rajat ylittäväsä liikenteessä voidaan turvata suomalaisten terveyttä ilman perusoikeuksien ja ihmisten arjen kannalta ongelmallisia maahantulorajoituksia. Ikävä kyllä tautitilanne useassa osassa Suomea on nyt sellainen, että tartunnan voi saada mistä vain. Koronatestauksen tehostaminen on tärkein työkalu sille, että saamme tartuntaketjut ja mahdolliset tartuttajat hallintaan. Olemme yhdessä vastuussa siitä, millaiseksi Suomen koronatilanne tänä keväänä etenee.

Ja on syytä muistaa myös, että nyt esitettyjä tartuntatautilain keinoja käytetään vain todellisen tarpeen edessä.

Pöytäkirja PTK 13/2021 vp

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Berg.

14.40 **Kim Berg sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämän koronaepidemian aikana kunnat ovat järjestäneet terveystarkastuspisteitä lentoasemille, satamiin ja maarajojen ylityspisteille ja suurin osa Suomeen saapuneista on ohjattu vapaaehtoiseen terveystarkastukseen ja niihin sisältyviin testeihin. Maahantulijoiden osallistuminen vapaaehtoisuuteen perustuviin terveystarkastuksiin on kuitenkin vaihdellut paikasta riippuen, eikä viruksen leviämistä ole voitu tehokkaasti näillä toimilla ennaltaehkäistä.

Tämä esitys vahvistaisi ja nopeuttaisi nyt tartuntatautien torjuntatyötä, ja yleisvaarallisen tartuntataudin leviäminen saataisiin tehokkaasti ehkäistyä aluehallintovirastojen pakollisista terveystarkastuksista antamalla päätöksellä. On erittäin tärkeää, että aluehallintovirastojen tekemät päätökset pakollisista terveystarkastuksista mahdollistavat alueellisten olosuhteiden huomioimisen ja resurssien tarkoituksenmukaisen kohdentumisen joustavalla tavalla huomioiden myös, milloin ja missä laajuudessa terveydenhuollon henkilöstöresurssia olisi tarpeen hyödyntää pakollisiin terveystarkastuksiin.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Koponen, Ari.

14.41 **Ari Koponen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jotenkin kuvaavaa on, että vastaava pakollinen koronatestaus tai negatiivisen testituloksen esittäminen on jo käytössä muissa Pohjoismaissa.

Pidän ongelmallisena myös sitä, että esityksessä ei säädetä mahdollisuudesta vapautua testausvelvoitteesta tuoreen testitodistuksen, rokotustodistuksen tai todistuksen taudin sairastamisesta esittämisen perusteella.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Autto.

14.41 **Heikki Autto kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Asian ydin liittyy johtamiseen. Tartuntatautilain 16 § olisi jo nyt mahdollistanut tällaisen tarpeellisen testaustoiminnan, jottei virus pääse Suomeen. Olemme tienneet vuoden, että tulemme kohtamaan tämän pandemian, jonka läpi olemme nyt joutuneet kulkemaan, ja asialle tehdään vasta nyt jotain.

Arvoisa rouva puhemies! Nyt mielestäni ministeri Kiurun täytyy vakuuttaa eduskunnalle, että johtamiseen tulee muutos. Tähänkin asti maan hallituksella ja asiasta vastaavilla viranomaisilla olisi ollut tarvittava toimivalta tehdä kaikki tarpeelliset toimenpiteet asiansa. Toivottavasti voimme nyt saada vastauksen siihen, että johtaminen tulee kuntoon ja näitä toimivaltuuksia käytetään niin, että suomalaisia suojataan tämän epidemian kohtuuttomilta seurauksilta.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Vielä edustaja Adlercreutz, ja sen jälkeen ministerille vastauspuheenvuoro. Edustaja Adlercreutz, olkaa hyvä.

14.42 **Anders Adlercreutz r** (vastauspuheenvuoro): Ärade talman! Raja vuotaa, raja ei ole kiinni, ja hyvä niin — se on rajan ominaisuus. Mutta tämän paketin avulla voidaan paremmin tarkistaa se, onko heillä, jotka tulevat rajan yli, tartuntaa, ja hyvä niin. Kun me hae-

Pöytäkirja PTK 13/2021 vp

taan monimutkaiseen ongelmaan ratkaisua, niin pitää varoa sitä, ettei me tartuta liian helpoihin ratkaisuihin.

Tässä edustaja Häkkänen totesi, että tämä on ratkaisevan tärkeä esitys. Kyllä tämä on tärkeä esitys, muttei tämäkään kaikkea ratkaise. Tartunnat tapahtuvat pääosin työpaikoilla, pääosin perheissä, pääosin julkisissa kohtaamisissa. Vaikka me nähdään raja ratkaisevana, niin kyllähän meillä tämä virus on ollut tässä jo vuoden päivät. Ei raja oleellisesti ole tuonut tähän suurta lisäpainetta enää pitkään aikaan. [Välihuutoja kokoomuksen ja perussuomalaisen ryhmistä] Mutta hyvä, että tämä nyt saadaan kuntoon.

Tässä on pohdittu perusoikeuksia. [Puhemies: Minuutti!] Kyllä minä itse ajattelisin, että ongelmallisempaa kuin se, että niitä katsotaan liian tarkkaan, on se, että niitä katsotaan liian löysästi. Meille tulee [Puhemies: Minuutti on kulunut, edustaja Adlercreutz!] uusia kriisejä, uusia haasteita. Hyvä, että tässäkin esityksessä nyt ollaan oltu tarkkoja.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Ja nyt ministeri Kiuru, 3 minuuttia. Olkaa hyvä.

14.44 Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru: Arvoisa puhemies! Minun on nyt sanottava, että siitä huolimatta, että totuuksia keitetään hyvin vähän, fakta on se, että me tarvitsemme tiukempaa rajasääntelyä — ihan aidosti me tarvitsemme. [Ben Zyskoviczin välihuuto] Siitä nyt ei enää eduskunnassa kannata keskustella, tarvitaanko, se on ollut selvää koko tämän ajan. Minun täytyy sanoa, että pioneerina on ollut aika vaikea ottaa tämä asia esille elokuussa — muistatte, millä lailla tukka meinasi lähteä päästä, [Ben Zyskovicz: Kyllä!] sen verran kovaa oli keskustelu. Sen takia olen hyvin tyytyväinen, että myöskin perusoikeuksien asiantuntijat ottavat nyt julkisesti kantaa näihin asioihin ja siihen, mitä perusoikeutta tässä suojellaan.

Minun iso kuvani pyörii siinä, että vaikka me saisimme tämän maan muuntoviruksella muuttuvan kotoperäisen viruksen hallintaan, niin aina rajan yli tulee uutta, jos maailmassa on epidemia. Me emme täällä Suomessa asu sellaisessa lintukodossa, että me emme tätä faktaa ota huomioon. Olisin elokuussa ollut valmis tosi koviin toimenpiteisiin, [Ben Zyskovicz: Kyllä!] ja silloin ei ollut sellaista eduskuntaa, joka olisi käyttänyt tässä moodissa puheenvuoroja. Kiitän teitä kaikkia tästä keskustelusta, koska tämä kertoo siitä, että Suomessa ollaan myös opittu tämän pandemian hoidosta. Me joudumme näitä perusoikeuksia katsomaan laajalla kädellä nyt katsoen täällä eduskunnassa viime kädessä päätöksentekijöinä, mitä me milloinkin asetamme ensi sijalle. Minulle se juttu käy niin, että jotta ihmisten hoidosta ei tarvitse säästää, kun tartuntojen määrä rupeaa nousemaan, niin meidän täytyisi tehdä kaikkemme, että niitä tartuntoja ei tule. Ei tässä kannata olla liian naiivi kenenkään meistä sanoen, että oltaisiin pystytty tosi paljon parempaan ja heti. Tämä on nimenomaan hieno oppimistarina suomalaisessa yhteiskunnassa, että kesti näin kauan päästä siihen johtopäätökseen, että saadaan tämä aika onnistumaan. Me tarvitsemme rajojen volyymin merkittävää laskua, jotta tämä terveysturvallisuus saadaan haltuun, ja siitä ei ole ollut pitkään aikaan yksimielisyyttä. Nyt siitä on, ja olen siitä hirveän tyytyväinen.

Mitä tulee sitten tähän rajan pakolliseen terveystarkastukseen, se on juuri näin kuin tässä totesin, ja edustaja Zyskovicz ehti sen mainita jo ennen kuin tätä lakia esittelin. Meillä on avilla iso toimivaltuus tälläkin hetkellä jo, ja kun täällä kysyi edustaja Laiho, että miksi ei ole enempää ohjattu, niin minun täytyy kyllä sanoa, että olen itse seisonut täällä kaasulla ja myös julkisesti siinä näkökulmassa, että avi on itsenäinen viranomaisena, mutta haluan

Pöytäkirja PTK 13/2021 vp

muistuttaa näissä nykyisissä toimivaltuuksissa olevista mahdollisuuksista ja niiden hyödyntämisestä siitä tärkeästä näkökulmasta, että he tulisivat avuksi terveysviranomaisille tuonne rajoille. Ja se viesti on ollut kyllä sama siitä samaisesta elokuusta, ja sen viestin määrä on tässä sen kuin vain viestinä painottunut. Tältä osin meidän yhteinen tahtotilamme on se, että Suomessa viranomaisvastuuta kantavat tahot noudattavat myös tätä lainsäädäntöä. Ja jos ei muuten tämä tule selväksi, niin tämän lakiehdotuksen jälkeen se on varmasti kaikille aivan selvää. [Puhemies: 3 minuuttia!] Nyt meidän tehtävämme on asettaa nämä perusoikeudet vastakkain niin, että me tulemme sieltä ulos sillä tavalla, joka antaa epidemian hallintaan ne työvälineet, joita tässä on elokuusta asti pyydelty. [Ben Zyskovicz: Hyvä puhe!]

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Keskustelu ja asian käsittely keskeytetään. Asian käsittelyä jatketaan tässä istunnossa päiväjärjestyksen muiden asiakohtien tultua käsitellyiksi.

Asian käsittely keskeytettiin kello 14.47.

Asian käsittelyä jatkettiin kello 16.38.

Puhemies Anu Vehviläinen: Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytetyn asiakohdan 3 käsittelyä. — Edustaja Purra.

16.38 Riikka Purra ps: Arvoisa rouva puhemies! Niin sanottua raja-HE:tä on odotettu kauan ja hartaasti. Samaan aikaan kun useimmat Suomen verrokkimaat ja muut Pohjoismaat ovat kyenneet toteuttamaan rajoilleen järjestelyitä, joiden ansiosta virus ei vapaasti pääse leviämään maahan, Suomi on kerta toisensa jälkeen jäänyt ihmettelemään. Sama rajoilla tapahtuva venkslaus muistetaan jo lähes vuoden takaa, kun näytti olevan mahdotonta järjestää lentokentille ja muihin ylityspisteisiin edes toimivaa ohjeistusta, järeämmistä keinoista puhumattakaan.

Hallintovaliokunta on aiemmin vaatinut yksimielisesti varmistamaan rajoilla tapahtuvan viruksentorjunnan viivytyksettä joko ennakkotestein tai testivelvoittein. Nyt meillä on esitys, mutta edelleen saamme jännittää, mitä sille tapahtuu perustuslakivaliokunnassa. Edellinen yritys parantaa rajaturvallisuutta tartuntatautilain muutoksilla kaatui syksyllä perustuslakivaliokunnan tyrmäykseen. Tästä on kuitenkin ehditty syyttää jo oppositiota, mikä on käsittämätöntä. Perussuomalaiset ovat vaatineet tehokkaita toimia rajoille koko epidemian ajan.

Monessa tapauksessa realistisempi vaihtoehto kuin pakkotestaaminen rajoilla olisi ennakkotestien ja todistusten edellyttäminen. Tämä esitys ei kuitenkaan näitä huomioi. Tästä päivästä lähtien muun muassa laivanvarustamot ovat vaatineet matkustajiltaan, muilta kuin risteilijämatkustajilta, todistusta negatiivisesta testistä tai sairastetusta taudista. Tämä onkin viisasta.

Hallintovaliokunta aloittaa asian käsittelyn huomenna. Olen pyytänyt asiantuntijoita valiokuntaan kertomaan, miksi tämä on Suomessa niin paljon vaikeampaa kuin muissa mais-

Pöytäkirja PTK 13/2021 vp

sa. Onko syynä ylikireä perusoikeussäätely, kuten täällä aiemmin esitettiin, vai onko johtamisessa ja lainvalmistelussa ongelmia? Kuitenkin vuosi on ollut aikaa.

Arvoisa puhemies! Toinen asia, jonka haluan nostaa esille: viranomaisten tiedotus. Näistä lakihankkeista ja yleensä koronatoimista on liikkeellä valtava määrä disinformaatiota. Niin edellisestä kuin tästäkin esityksestä kaikki kansanedustajat saavat massapostina kymmenittäin kansalaisyhteydenottoja, joissa kuvataan, kuinka ihmiset nyt testataan pakolla, rokotetaan pakolla, eristetään pakolla, lapset erotetaan vanhemmistaan ja pahimmissa tapauksessa koko virusta ei oikeasti ole olemassakaan, vaan kaiken takana on mitä ikinä. Miksi tiedottamista ei paranneta? Miksi ei korjata edes näitä eniten sosiaalisessa mediassa vellovia väärä väitteitä esitysten tavoitteista ja seurauksista?

Tämän lakiesityksen tuoma muutos ei ole sinänsä suuri, sillä jo voimassa olevan tartuntatautilain mukaan aluehallintovirasto voi päättää pakollisesta terveystarkastuksesta eli testauksesta, mikäli se on yleisvaarallisen tartuntataudin leviämisen ehkäisemiseksi välttämätöntä. Ongelmana on se, että nykyisin perusteluista on syntynyt se vaikutelma, että testausta koskeva päätös olisi aina yksilöllinen ja kohdistuisi vain yksittäiseen henkilöön. Koska tarkoitus on saada virusta kiinni erityisesti rajoilla, on tämä tulkinta tietenkin ongelmallinen.

Ongelma on, kuten monet myöntävät, siinä, että samaan aikaan kun maan sisällä on kovia rajoituksia, joista monet joutuvat kärsimään, esimerkiksi nuoret ja lapset, rajoilla ei ole ollut käytännössä mitään. Vapaaehtoiset testit ja se tosiasia, että maamme moni sektori on riippuvainen ulkomaalaisesta maahanmuutosta, ovat aiheuttaneet viruksen ja etenkin sen muuntuneen muodon leviämisen. Tämä on epäjohtonmukaista.

STT:n vastajulkaistun uutisen mukaan hallitus on huomiselle suunnittelemassa koronastrategian kakkosvaiheeseen siirtymistä, jolloin entistä kovemmat rajoitukset ja suositukset astuvat voimaan. Rajan yli lomailijoita on aika vähän, mutta etenkin monet tähän asti laivoilla saapuneet ihmiset eivät ole halunneet ottaa vapaaehtoisia testejä, eikä viranomaisilla ole ollut keinoja vaatia niitä tai esimerkiksi todistusta sairastetusta taudista.

Lisäksi tässä esityksessä huomioidaan ulkomailta tulevien viruksen kantajien testit muualla kuin rajoilla. Rakennustyömaiden ja telakoiden koronaryppäistä on uutisoitu laajalti, ja työmaat mainitaankin nyt esityksessä erikseen yhtenä mahdollisena kohteena pakotesteille.

Toivotan tälle esitykselle paljon onnea perustuslakivaliokuntaan. — Kiitos.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Kivisaari poissa. — Edustaja Laiho.

16.43 Mia Laiho kok: Arvoisa rouva puhemies! Olemme vihdoinkin saaneet eduskuntaan käsiteltäväksi tämän niin sanotun rajalain, jota on jo pitkään odotettu. Sinänsä vain tämä oli pettymys, mitä tämä pitää sitten loppujen lopuksi sisällänsä. Eli tässähän esitetään tartuntatautilain 16 §:ään muutosta, että aluehallintovirasto voi määrätä alueelleen tulevan tai alueella olevan henkilön terveystarkastukseen, ja tämä on jo nykyisessä laissa oleva mahdollisuus. Se, mikä tässä on uutena, on, että henkilöllä, joka tulee maahan, on velvollisuus antaa tietoja esimerkiksi siitä, kenen kanssa on ollut tekemisissä, eli tämä tiedonantovelvollisuus on uusi asia. Muuten tämä on jo nykyisessä laissa olevaa lainsäädäntöä.

Tähän ovat kommentoineet tänään myös professorit Mäenpää ja Salminen, jotka sanovat, että hallituksen esittämä lisäys tartuntatautilakiin on tarpeeton, koska voimassa oleva tartuntatautilaki antaa aluehallintovirastoille toimivallan määrätä ihmiset terveystarkastuk-

Pöytäkirja PTK 13/2021 vp

seen, joka kattaa myös pakkotestauksen rajoilla. Miksi aluehallintovirastot eivät ole käyttäneet tätä toimivaltaansa, vaikka edellytykset sille ovat olleet jo pitkään? No, aluehallintovirastot ovat sosiaali- ja terveysministeriön ohjauksessa ja alaisuudessa, joten varmasti kyse on ollut tietynlaisesta johtamisongelmasta näiden välillä, ja ehkä mukana on myös vastuunkantoon liittyviä asioita.

Katsoin näitä lausuntoja, mitä tässä kiireellisessä aikataulussa on tästä esityksestä annettu, ja siellä muun muassa Helsingin kaupunki nosti esiin, että mikäli satamiin jouduttaisiin järjestämään nykyistä laajamittaisempi testaus, jouduttaisiin siirtämään tartunnan jäljitykseen henkilöitä ja supistamaan muita terveydenhuollon palveluja niin, että kaupunki ei enää pystyisi muita velvoitteita hoitamaan. Helsingin kaupunki oli sitä mieltä, että tämä ehdotettava laki ei ole riittävä torjumaan covid-19-epidemiaa, ja ehdottaa, että tänne säädettäisiin maahantulon edellytykseksi negatiivinen testitulos ainakin muille kuin Suomen kansalaisille tai Suomessa pysyvästi asuville ulkomaalaisille.

Me saatiin aikaisempi lakiesitys syksyllä eduskuntaan, ja silloin se pysähtyi perustuslakivaliokuntaan, mutta sehän ei pysähtynyt sen takia, että siellä oli se testivaatimus, vaan se lakiesitys oli vain kokonaisuudessaan huonosti valmisteltu. Eli sen perusteella ei voi tehdä johtopäätöksiä siitä, etteikö testivaatimusta voisi esittää, ja sen takia ihmettelenkin, miksei tähän lakiesitykseen ole sitä mahdollisuutta otettu.

Myös Finnair on ottanut lausunnossaan esille sen, että pakollisella ennakkotestitodistusvaatimuksella vältettäisiin covid-19-viruksen saaneiden maahantulo, ja sillä myöskin voitaisiin helpottaa terveydenhuollon taakkaa kentillä, niin että he pystyisivät selviytymään omasta tehtävästään. Myös Finavia on ottanut tähän asiaan kantaa tämän koronatestitodistuksen puuttumisen osalta.

Nostan tässä esille vielä Rajavartiolaitoksen lausunnon, jossa he tuovat esille, että he ovat valmiita tarjoamaan terveydenhoitoviranomaisille virka-apua mahdollisuuksien mukaan, mutta voimassa oleva lainsäädäntö rajoittaa voimakkaasti niitä toimenpiteitä, joita Rajavartiolaitos voi virka-apuna tehdä. Rajavartiolaitos on sisärajavälvonnan korvaavien toimenpiteiden valmistelun yhteydessä tuonut esille, minkälaista virka-apua voimassa oleva sääntely mahdollistaa ja että voimassa oleva lainsäädäntö ei esimerkiksi mahdollista sitä, että Rajavartiolaitos ohjaisi liikennettä ja liikkumista sisärajoille perustetulla terveystarkastuspisteellä, mikäli sisärajavälvonta ei ole palautettuna. Tämän johdosta ihmettelen myös sitä, miksi ei tätä Rajavartiolaitoksen lausuntoa ole huomioitu, niin että voitaisiin oikeasti hyödyntää myöskin Rajavartiolaitoksen apua tämän koronaepidemian hallinnassa, kun matkustajia joudutaan ohjaamaan.

Arvoisa puhemies! Nostan tässä esille vielä Kuntaliiton lausunnon, jossa he tuovat esille, että tässä ei ole taloudellisia tai henkilöstövaikutuksia arvioitu asianmukaisesti, ja näin varmasti on. Nythän niiden kaupunkien, maakuntien vastuulle, joissa sijaitsee näitä maa-, ilma-, merirajoja ja jotka ottavat näitä matkustajia vastaan, tulee merkittävä määrä kustannuksia, ja se voi asettaa vaaraan omien sosiaali- ja terveystalvelujen järjestämisen. Eli näiden alueiden kustannuskorvaukset olisi myös huomioitava.

Arvoisa puhemies! Vielä lopuksi nostan esille apulaisoikeuskanslerin päätöksen loka-kuussa, jolloin hän kiinnitti huomiota siihen, että Helsinki-Vantaan lentokentän johtaminen olisi tullut hoitaa paremmin — näin kansantajuisesti sanottuna — ja hänen mukaansa olisi yleisemminkin syytä selvittää ja määritellä johtosuhteita erilaisten vakavien häiriötilanteiden varalta. Kysynkin: Mitä on tämän jälkeen tapahtunut johtamisen osalta? Miksi edelleen ollaan tässä tilanteessa, että rajat vuotavat?

Pöytäkirja PTK 13/2021 vp

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Mattila.

16.50 **Hanna-Leena Mattila kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Tautitilanteemme vaatii yhä järeämpiä ja jopa ihmisten itsemääräämisoikeuksiin kajoavia toimia. Sellaista edustaa nyt käsillä oleva lakiesitys, jolla tartuntatautilakia ehdotetaan muutettavaksi. Lakiesityksen pääasiallisena sisältönä on ehdotus, jolla täsmennetään aluehallintoviraston käytettävissä olevaa mahdollisuutta määrätä pakollinen terveystarkastus. Lisäksi sääntelyn kohteeksi ehdotetaan mahdollisuutta virkasuhteiselle kunnan ja sairaanhoitopiirin tartuntataudeista vastaavalle lääkärille tehdä yksittäistä henkilöä koskeva päätös pakollisesta terveystarkastuksesta tilanteessa, jossa se olisi välttämätöntä yleisvaarallisen tai yleisvaaralliseksi epäillyn tartuntataudin leviämisen ehkäisemiseksi. Niin ikään esityksessä ehdotetaan säädettäväksi yleisvaaralliseen tai valvottavaan tartuntatautiin sairastuneen tai sairastuneeksi epäillyn ja näille taudeille altistuneen tai altistuneeksi epäillyn henkilön velvollisuudesta antaa itseään koskevia tietoja asiaa selvittäväälle terveydenhuollon ammattihenkilölle.

Pidän näitä lakiesityksen sisältökohtia perusteltuina. On valitettavaa, etteivät kaikki aikuiset ihmiset toimi vastuullisen aikuisen tavoin vaan saattavat koronarajoituksia yliolkaisesti noudattavana itsensä ja kanssaihmiset vaaraan. Lakiesityksessä ehdotettavat seikat puuttuvat kansalaisen itsemääräämisoikeuksiin, eikä tämänkaltaisiin toimiin lähdetä koskaan kevyin mielin. Meillä on aika pitkään luotettu yksilöiden omaan viisaaseen harkintaan, ja suurin osa suomalaisista onkin käyttäytynyt vastuullisesti. Nyt kuitenkin koronan muuntovirukset ovat muodostamassa uuden sinnikkään uhan, ja onnistuaksemme sen torjunnassa tarvitsemme uusia, järeämpiä toimia maan rajoilla.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Autto poissa. — Edustaja Kiviranta.

16.52 **Esko Kiviranta kesk:** Arvoisa puhemies! Vallitsevassa tilanteessa on täysin perusteltua määrätä pakollisia koronavirustestejä epidemian leviämisen hillitsemiseksi. Siksi on hyvä, että lainsäädäntöä uudistetaan tulkintaepäselvyyksien välttämiseksi, vaikkakin joidenkin oikeusoppineiden mukaan aluehallintovirastojen olisi myös nykyisen lainsäädännön nojalla mahdollista määrätä pakollisia terveystarkastuksia. Siispä on paikallaan kehua tätä hallituksen esitystä, joka selkeyttää tilannetta ja toivottavasti myös menestyy perustuslakivaliokunnassa.

Muuntovirukset ovat aiheuttaneet lisäpainetta muuttaa käytäntöjä rajanylityspaikoilla, sillä esimerkiksi brittivariantti tarttuu tutkimusten mukaan noin puolitoista kertaa täällä aiemmin esiintynyttä viruskantaa helpommin. On tärkeää, että jokainen Suomeen tuleva testataan rajalla. Yksittäinen testi ei ole täysin aukoton tapa varmistua henkilön koronanegatiivisuudesta mutta lisää kuitenkin huomattavasti todennäköisyyttä löytää tartuttavat henkilöt. Lisäksi jäljitettävyyden parantuminen auttaa pysäyttämään tartuntaketjut.

Lisäksi pakolliset testit voivat olla perusteltuja paikoissa, joissa tartuntaryypäitä esiintyy. Esimerkiksi rakennustyömailla ja teollisuudessa on ollut merkittävästi tällaisia tartuntaryypäitä.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Löfström.

16.54 **Mats Löfström r:** Ärade fru talman! I denna proposition föreslås det att lagen om smittsamma sjukdomar ändras. Enligt förslaget ska regionalförvaltningsverkets rätt att för-

Pöytäkirja PTK 13/2021 vp

ordna obligatoriska hälsokontroller preciseras. I lagen ska det också tas in en bestämmelse om att en läkare i tjänsteförhållande som i kommunen eller sjukvårdsdistriktet på Åland, Ålands landskapsregering och ÅHS ansvarar för smittsamma sjukdomar kan fatta beslut om obligatorisk hälsokontroll av enskilda personer i sådana fall där det är nödvändigt för att förebygga spridningen av en allmänfarlig smittsam sjukdom eller en sjukdom som med fog misstänks vara en allmänfarlig smittsam sjukdom. De här ändringarna föreslås vara permanenta i lagen.

Dessutom föreslås det bestämmelser om skyldighet för personer som har insjuknat eller med fog misstänks ha insjuknat i en allmänfarlig eller övervakningspliktig smittsam sjukdom eller som har utsatts eller med fog misstänks ha utsatts för smitta av en sådan sjukdom att lämna uppgifter om sig själv till den yrkesutbildade person inom hälso- och sjukvården som utreder saken.

Propositionen har beretts länge. Redan förra hösten kom ett lagförslag i ärendet som då gällde krav på negativa tester mer generellt. Det lagförslaget drog regeringen sedan tillbaka. Nu föreslås en annan modell där regionalförvaltningsverken kan fatta beslut om obligatorisk hälsokontroll. Det kan gälla till exempel alla ombord på ett flygplan som kommer från en stad där det finns mycket coronasmitta. Kommunens eller sjukvårdsdistriktets läkare som ansvarar för smittsamma sjukdomar överväger situationen och bland annat hurdan granskning som behövs. Kravet är att det ska anses nödvändigt för att förebygga spridningen av en sjukdom.

De här ändringarna föreslås vara permanenta och det är således mycket viktigt att vi granskar det här lagförslaget i grundlagsutskottet. Modellen man väljer i förslaget är dock grundligt motiverad samt följer smittskyddslagens övriga uppbyggnad. Det betyder också att på Åland är det Ålands landskapsregering som är ansvarig myndighet tillsammans med Ålands hälso- och sjukvård med ansvarig smittskyddsläkare i spetsen. Landskapsregeringen kan också ge noggrannare anvisningar om hur lagen, om den går igenom så här, ska tillämpas. Det är tänkt att lagförslaget ska träda i kraft den 1 april.

Ärade fru talman! Det är viktigt att betona att det inte är tänkt att varenda person som kommer över gränsen ska testas, utan tanken är att man ska testas ifall det finns misstanke om att man är smittad eller kommer från ett högriskområde. Man kan testa ett fartyg eller ett flygplan, man kan också enligt förslaget göra test på vissa arbetsplatser. För tillfället finns rekommendationer att flygbolag och rederier ska kräva negativa coronatest för att komma ombord på flygplanen eller fartygen. De här rekommendationerna har man kommit överens om med THL att inte rekommendera i trafiken mellan Åland och Sverige, där volymerna är små och där det lätt skulle kunna innebära mer besvär än vad det skulle ge för nytta. Det är viktigt att minnas att det finns grupper med trängande familjeskäl eller arbets-skäl som man måste säkerställa att får träffa sitt barn eller sin partner utan att det ska vara väldigt dyrt att ta ett coronatest.

Är man finländsk medborgare i Sverige och vill göra ett coronatest är det lättare sagt än gjort eftersom det oftast krävs ett svenskt bank-id för att kunna boka ett sådant, och ett sådant har ju inte en finländsk medborgare. Om man befinner sig i Norge och vill resa genom Sverige till Finland får man inte ens göra det i dag med ett negativt coronatest — ett fullständigt haveri för det nordiska samarbetet. Därför är det viktigt att man hela tiden säkerställer att system fungerar i praktiken utan att innebära svåra oangelägenheter samt att man koordinerar det med grannländerna. Det här lagförslaget försvårar det inte för våra grannländer och det försvårar inte möjligheten att komma, eftersom det bara ger en möjlighet att

Pöytäkirja PTK 13/2021 vp

förordna en obligatorisk hälsogranskning på samma sätt som det redan i dag är möjligt att förordna en obligatorisk karantän med böter eller fängelsestraff som yttersta straff om man bryter mot det, något som alltså finns redan i nuvarande smittskyddslag. Ur det perspektivet ser jag det här lagförslaget rent politiskt som de facto ganska odramatiskt, och jag ser fram emot att få fortsätta behandla det både i grundlagsutskottet och förvaltningsutskottet.

Arvoisa rouva puhemies! Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi tartuntatautilakia. Esityksessä ehdotetaan täsmennettäväksi aluehallintovirastolla olevaa mahdollisuutta määrätä pakollinen terveystarkastus. Sääntelyyn esitetään lisättäväksi myös virkasuhteiselle kunnan ja sairaanhoitopiirin tartuntataudeista vastaavalle lääkärille mahdollisuus tehdä yksittäistä henkilöä koskeva päätös pakollisesta terveystarkastuksesta sellaisessa tilanteessa, jossa se olisi välttämätöntä yleisvaarallisen tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäillyn tartuntataudin leviämisen ehkäisemiseksi.

Ahvenanmaalla terveyden- ja sairaanhoidosta vastaa maakunta, joten kunnilla ei tältä osin ole tehtäviä. Maakunnan viranomaisilla on tartuntatautilain soveltamisessa hallintovaltaansa kuuluvilta osin sama harkintavalta kuin valtakunnassa sijaitsevilla valtion tai kuntien toimintayksiköillä taikka tartuntataudeista vastaavalla lääkärillä, joka Ahvenanmaalla on virkasuhteessa maakuntaan. Ahvenanmaan maakunnan hallitus voi siten antaa maakunnan terveydenhuoltoviranomaisille ohjeita lain soveltamisesta Ahvenanmaalla.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Viljanen.

17.00 Heidi Viljanen sd: Arvoisa rouva puhemies! Meillä on käsittelyssä tartuntatautilain kahden pykälän muutokset, joilla lisättäisiin aluehallintoviraston ja lääkärin mahdollisuuksia tehdä pakollista terveystarkastusta koskeva päätös — puhutaan siis kansanomaisesti pakkotestaamismahdollisuudesta. Lisäksi tartuntataudille altistuneelle tai tartunnan saaneelle tulisi velvollisuus antaa itseään koskevia tietoja asiaa selvittävälle terveydenhuollon ammattilaiselle. Näillä muutoksilla parannettaisiin viranomaisten mahdollisuuksia ehkäistä tartuntatautien — nykytilanteessa covid-19-viruksen — leviämistä, ja tämä helpottaisi oleellisesti myös jäljitystyötä.

Tänään täällä salissa on käyty paljon keskustelua tämän asian ympärillä, ja yhteenvetona voitaneen todeta, että rajoille toivotaan testaamisasioihin kuntoonlaittoa. Esimerkiksi meillä Satakunnassa Rauman telakan tilanne osoittaa karulla tavalla sen, miten nopeasti otollisissa olosuhteissa koronavirus leviää. Ulkomaalaisen työvoiman mukana rajojen yli tullut virus on laittanut telakan polvilleen. Telakalla neljäsosa työvoimasta, noin 240 työntekijää, on sairastunut koronavirukseen. Kahdessa viikossa parista yksittäisestä todetusta tartunnasta tuli yli 200 tartuntaa. Koko telakan 800 tuotannon työntekijää on asetettu karanteeniin. Tämä esimerkki kuvaa siis sitä, että kiristyvät toimet ovat tarpeen ja vapaaehtoisuuteen perustuva testaaminen rajoilla ei enää riitä. Se lienee viimeistään nyt meille kaikille selvää.

Entä jos henkilö kieltäytyy pakkotestauksesta? Kieltäytyminen pakollisesta terveystarkastuksesta on säädetty rikoslaissa rangaistavaksi, ja kieltäytymisestä voi seurata sakkoa tai kolme kuukautta vankeutta.

Nyt keskeistä on covid-19-viruksen leviämisen estäminen ja samalla terveydenhuollon kantokyvystä huolehtiminen. Aluehallintovirasto voisi tämän lakiesityksen mukaisesti päättää pakollisesta terveystarkastuksesta esimerkiksi lentoasemilla ja satamissa. Tällai-

Pöytäkirja PTK 13/2021 vp

sen päätöksen myötä testauksiin luonnollisesti tarvitaan riittävästi terveydenhuollon henkilöstöä. Huolehdittava on myös siitä, ettei työvoiman kohdentamisesta testaustyöhön aiheudu vaaraa muulle terveydenhuollon toiminnalle.

Tämä muutos tartuntatautilakiin on odotettu kiristys ja epidemian leviämisen kannalta ehdottoman tarpeellinen. Kriittisillä alueilla epidemian jäljitystyö on haastavaa ja henkilöstön saatavuus ja ylipäänsä jaksaminen on jo nyt koetuksella. Vain tiukentuvien toimien voimalla pärjätään tässä taistelussa.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Lindén.

17.03 **Aki Lindén sd:** Arvoisa rouva puheenjohtaja! En ole tehnyt niin sanottua ennalta kirjoitettua puheenvuoroa, vaan otan tässä esille muutamia keskustelussa — sekä nyt käydyssä että debattiosuudessa käydyssä keskustelussa — nostettuja asioita.

Minusta asian ytimessä on nyt hallituksen esityksen perusteluosassa, kohdassa ”Nykytilan arviointi” seuraava kappale: ”Voimassa olevan tartuntatautilain 16 §:n sanamuoto vaikuttaisi mahdollistavan sekä yleiset että yksilökohtaiset päätökset siitä, että 14 tai 15 §:n mukaiseen terveystarkastukseen osallistuminen olisi pakollista. Yleisten päätösten tekemisen osalta 16 §:n tulkinta on kuitenkin ollut epäselvä muun muassa hallituksen esityksessä tartuntatautilaiksi (HE 13/2016) olevien, säännösten tulkintaa vaikeuttavien perustelujen ristiriitaisuuksien vuoksi. Hallituksen esityksen 16 §:n yksityiskohtaisista perusteluista on syntynyt se vaikutelma, että pakollista terveystarkastusta koskeva päätös olisi aina yksilöllinen ja kohdistuisi näin ollen vain yksittäiseen henkilöön.” Tämä on asian ytimessä, mikä on johtanut siihen, missä tilanteessa me nyt tällä hetkellä olemme.

10. päivä elokuuta peruspalvelu- ja perheministeri Kiuru nosti voimakkaasti tiedotustilaisuudessa esille tämän asian, käytti jopa sanoja ”nyt laitetaan kovat piippuun”, kun oli ilmennyt, että eräälläkin lennolla Suomeen oli 150 matkustajasta todettu ainakin 25:llä koronataartunta. Sanoisin, että voi sitä riemua — lainausmerkit riemu-sanalla ympärillä — ja ilkkumista, minkä kohteeksi ministeri joutui, kun hän vetosi siihen, että me voisimme tehdä päätöksiä, joissa me ryhmään kohdistaisimme sekä pakollisia karanteeneja että pakollisia testejä. Kyllä silloin kaivettiin esille eräiden oikeusoppineiden lausunnot ja juuri ne asiat, jotka äsken siteeraten lain perusteluista luin, se, että on epäselvää, voidaanko lain 16 §:n nojalla käytännössä tämmöisiä pakollisia testejä saati pakollisia karanteeneja tehdä.

Sanoin jo debattiosuudessani, että itselleni tämä 16 § on koko ajan ollut tuttu, ja olen itse luottanut siihen, että sen mukaan näin voitaisiin toimia. Sitä todistaa muun muassa 1. huhtikuuta 2020, siis vajaa vuosi sitten, laittamani tviitti, jossa osallistuin tähän lentokenttäkeskusteluun toteamalla, että tartuntatautilain 16 §:n mukaan ei tarvittaisi muuta kuin asiantuntijaorganisaation — tässä tapauksessa lentokentän alueella toimivan yliopistollisen sairaanhoitopiirin HUSin — kannanotto ja Etelä-Suomen aluehallintoviraston päätös, kun siellä viranomaisten kuuluisi ryhtyä käytännössä niihin toimenpiteisiin, joita sitten ei kuitenkaan pystytty siinä laajuudessa suorittamaan. Itse luulen, että niin ei kuitenkaan rohjettu tehdä kenties niistä samoista syistä, joita edustaja Laiho siteerasi äsken Helsingin kaupungin lausunnon osalta: näissä aina vedotaan siihen, että resurssit ovat niukat, ja jos nyt kaikki resurssit laitetaan tiettyyn kohteeseen, on se sitten Helsingin satama tai lentokenttä, niin sitten ne resurssit ovat muualta pois. Tämä on varmasti myös osittain näin ja on tietysti tavalla realismia.

Pöytäkirja PTK 13/2021 vp

No, lokakuussa me käsitelimme sitten eduskunnassa — emme tosin täällä suuressa salissa muuta kuin lähete keskustelun osalta — tätä hallituksen lakiesitystä 137/2020 eli tätä rajoilla tapahtuvaa testausta. Olen huolella perehtynyt siitä annettuihin lausuntoihin, myös perustuslakivaliokunnalle annettuihin lausuntoihin. THL:n johtaja, professori Mika Salminen totesi, että tämä lakiesitys on hyvä. No, tietenkin sieltä sitten löytyi niitä puutteita, muun muassa kritisoitiin THL:lle annettavaa liian vahvaa viranomaisroolia siinä, myös sitten sitä, ovatko kaikki ne määrittelyt, joita edellytetään siinä testauksessa, yksiselitteisiä — puhuttiin niistä kaksi päivää, kolme päivää, viisi päivää ja niin edelleen. Ja sitten se laki päätettiin vetää pois.

On erittäin hyvä, että meillä nyt on täällä tämä lakiesitys. Sen sijaan, että kritisoisi ja taas luettelisi kymmenen ja viisitoista asiaa, joita tässä tämän sijasta pitäisi olla, haluaisin, että varmistaisimme eduskunnassa, että tämä menisi mahdollisimman sujuvasti läpi. — Kiitoksia.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Eestilä poissa. — Edustaja Laiho.

17.08 **Mia Laiho kok:** Arvoisa puhemies! Nyt meillä on tärkeitä näitten rajojen osalta se, että sieltä ei ehdi tulla Suomeen uusia tartuntatapauksia, niin kuin on tullut. Täällä nostettiin esille esimerkiksi tämä Rauman telakan tautiryppäs, kun on ulkomailta tullut työvoimaa ja sitten on päässyt siellä näissä sopivissa olosuhteissa tauti leviämään. Pelkästään välttämättömän työnteon suhteen on tällä hetkellä sallittua tulla ilman testauksia, ja se on hankalaa, koska nimenomaan vierastyöläisten ja myös maahanmuuttajien keskuudessa on tietynlaista vähättelyä suositusten osalta. Eli vasta, kun on semmoinen selkeä määräys, niitä noudatetaan.

Mutta ennen kaikkea tämä ennakkotestin vaatimus ehkäisisi ennakoita, ettei hakeudutaan ainakaan oireisena, ja olisi välttämätöntä mennä jo siellä lähtömaassa testiin, jolloin ka myöskin mahdolliset karanteeniasiat hoituisivat siellä kotimaassa. Mutta toki jos ei sitä testiä sitten ole olemassa, niin sitten se pitää täällä pystyä tekemään. Ongelmallista sekä satamissa että lentokentillä on se, että sitä testitulosta ei saada saman tien, kun ei ole pikatestejä käytössä. Eli siinä menee aikaa, ja sitten ehditään jo mennä eteenpäin Suomessa ennen kuin se tulos saadaan. Se, mikä tässä esityksessä nyt on tietenkin lisänä siihen aikaisempaan ja mikä on hyvä asia, on, että pystytään ottamaan tietoja näistä matkustajista ja saadaan taustatietoja kerättyä. Mutta jotta me pystytään ennakoivalla tavalla ehkäisemään tätä covid-virusta tai jatkossa jotain muuta yleisvaarallista tarttuvaa tautia, niin meiltä pitää lähteä selkeä viesti ulos, että meillä sitä vaaditaan. Sellaista vaaditaan monessa muussa maassa tällä hetkellä Euroopassa ja Euroopan ulkopuolella, ja siihen ei pitäisi olla perustuslaillista estettä. En ole perustuslain asiantuntija, mutta monet muut EU-maat näin tekevät, ja kun se on hyvin perusteltu, niin sen pitäisi olla myöskin mahdollista. Vähemmän hän se on ihmisen perusoikeuksiin kajoavaa, jos se on nimenomaan ennalta tiedossa ja sillä tavalla hyvin ennakoitavissa.

Ilman muuta tätä asiaa pitää nyt viedä eteenpäin täällä eduskunnassa. Toivottavasti siihen voidaan ottaa mukaan myöskin muita asioita, joilla voidaan parantaa tätä lakikokonaisuutta.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Lindén.

Pöytäkirja PTK 13/2021 vp

17.11 **Aki Lindén sd:** Arvoisa rouva puhemies! Vielä osallistun siltä osin tähän keskusteluun, että on totta, että varsinkin eräissä Kaukoidän maissa on huomattavasti tiukemmat menettelytavat käytössä — mainitsen Singaporen, Taiwanin ja esimerkiksi suurimpana Kiinan.

Luin juuri Satakunnan Kansa -lehdestä erään ulkomailla paljon töitä tehneen, vientiteollisuudessa työskentelevän insinöörin haastattelun, jossa hän totesi, että kun he menivät tämän koronaepidemian aikana Kiinaan työtehtävissä, heidät laitettiin eristykseen hotellihuoneeseen ja otettiin avain pois, ja ruoka toimitettiin sinne. He olivat kaksi viikkoa siellä eristyksissä. Aivan samanlaisen reportaasin teki Yleisradion toimittaja, kun hän oli vaihtanut maasijoitustaan ja tullut sitten Kiinan alueelle. Myös Singaporessa menestys tässä koronan torjunnassa on osittain saavutettu sillä, että heillä oli erittäin kovat kokemukset siitä edellisestä sars-epidemiasta ja he ovat käytännössä eristäneet ihmiset, joilla tartunta todetaan, vähän samalla tavalla kuin meillä aikanaan tuberkuloosilain takia oli parantolat, joissa ihmiset olivat sillä tavalla eristettyinä muusta yhteisöstä, että he eivät muodostaneet tartunnan riskiä.

En ole nyt itse peräämässä ihan tämänkaltaisia menettelytapoja, mutta voidaan sanoa, että se asteikko siinä, kuinka helppoa Suomeen on tulla ulkomailta verrattuna näihin äsken mainittuihin esimerkkeihin, on aika lavea, ja meidän täytyy nyt selvästi, niin kuin kaikki tuntuvat eduskunnassa olevan yhtä mieltä, tiukentaa tätä rajakontrollia näiltä osin. — Kiitoksia.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sosiaali- ja terveysvaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan ja hallintovaliokunnan on annettava lausunto.

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi työterveyshuoltolain 3 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 259/2020 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

Tähän lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. — Esittelypuheenvuoro, ministeri Kiuru.

Keskustelu

14.48 **Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pääministeri Marinin hallituksen hallitusohjelman mukaan hallitus kehittää kuntoutusta kuntoutuksen uudistuskomitean työn pohjalta. Tavoitteena ovat saumattomat hoitojärjestelmät ja ihmisen toimintakyvyn parantaminen ja tukeminen.

Kuntoutuskomitea teki vuonna 2017 kaiken kaikkiaan 55 ehdotusta kuntoutuksen kokonaisuuden uudistamiseksi. Sosiaali- ja terveysministeriö julkaisi viime vuoden lopulla

Pöytäkirja PTK 13/2021 vp

kuntoutuksen uudistamisen toimintasuunnitelman, johon on koottu konkreettiset toimenpiteet komitean ehdotusten toteuttamiseksi.

Osa kuntoutuskomitean ehdotuksista liittyy työterveyshuoltoon. Työfysioterapeutit määrittellään työterveyshuoltolain mukaan tällä hetkellä työterveyshuollon asiantuntijoiksi. Komitean ehdotuksessa numero 17 esitettiin, että työfysioterapeutit määriteltäisiin jatkossa työterveyshuollon ammattihenkilöiksi, jotta edellytykset moniammatilliselle yhteistyölle työterveyshuollossa paranisivat. Tällä lakiesityksellä on tarkoitus toteuttaa tämä komitean ehdotus. Näin ollen hallituksen esityksessä työterveyshuoltolain 3 §:ää muutettaisiin niin, että jatkossa työterveyshuollon ammattihenkilöiksi määriteltäisiin myös sellaiset fysioterapeutit, jotka ovat suorittaneet työterveyshuollon toteuttamiseen tarvittavan koulutuksen.

Työterveyshuollon ammattihenkilöinä säilyisivät edelleen terveydenhuollon ammattihenkilöt, joilla on työterveyshuollon erikoislääkärin pätevyys, muun laillistetun lääkärin pätevyys ja työterveyshuollon toteuttamiseen tarvittava koulutus tai terveydenhoitajan koulutus ja työterveyshuollon toteuttamiseen tarvittava koulutus.

Arvoisa puhemies! Tuki- ja liikuntaelinsairauksista aiheutuu paljon sairauspoissaoloja. Kansaneläkelaitoksen sairausvakuutusilaston mukaan vuoden 2019 aikana alkoi yli 300 000 sairauspäivärahaa. Yli neljäsosassa peruste sairauspäivärahauden alkamiselle olivat tuki- ja liikuntaelinsairaudet. Ne ovat myös yksi yleisimmistä syistä, joiden vuoksi Suomessa jäädään työkyvyttömyyseläkkeelle.

Nykyisellään työpaikan tarpeita arvioivat oman osaamisensa pohjalta lääkäri ja hoitaja, jotka arvioivat muiden asiantuntijoiden käytön tarpeellisuutta. Työfysioterapeuttien asiantuntemuksen nykyistä runsaampi käyttö olisi hyödyllistä etenkin työpaikkaan ja ryhmiin kohdistuvassa toiminnassa, ja se edesauttaisi muun muassa työergonomian ja työperäisten tuki- ja liikuntaelinsairauksien riskin parempaa huomioimista.

Arvoisa puhemies! Esityksen tarkoituksena onkin joustavoittaa työterveyshuollon toimintaa ja parantaa moniammatillisen ja monitieteellisen toimintatavan edellytyksiä työterveyshuollossa. Tavoitteena on, että työfysioterapeutteja käytettäisiin nykyistä enemmän jo varhaisessa vaiheessa, jotta tuki- ja liikuntaelinsairauksia kyettäisiin ehkäisemään ennalta nykyistä paremmin.

Myös kuntoutuskomitean mietinnössä ehdotusta perusteltiin sillä, että se vahvistaisi kuntoutusprosessin eri vaiheissa fysioterapeutin roolia ja mahdollisuutta toimia itsenäisesti työkyvyn ja kuntoutustarpeen seurannassa ja arvioinnissa. Näin muutoksella voikin olla merkittäviä myönteisiä vaikutuksia työterveyteen ja työhyvinvointiin.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Ja sitten mennään puhujalistan mukaan. Edustaja Kivisaari.

14.52 Pasi Kivisaari kesk: Arvoisa puhemies! Kuntoutus on suunnitelmallista ja monialaista, usein pitkäjänteistä toimintaa, jonka tavoitteena on ihmisen toimintakyvyn, hyvinvoinnin ja työkykyisyyden edistäminen. Fysioterapia on merkittävä osa kuntoutusta. Tuki- ja liikuntaelinsairaudet ovat yleisin syy sairauspäivärahauden alkamiselle ja toiseksi yleisin syy työkyvyttömyyseläkepäätöksille. Tuki- ja liikuntaelinsairauksien ennaltaehkäisyä tulisi nykyistä enemmän käyttää fysioterapiaa jo varhaisessa vaiheessa.

Hallituksen esityksessä työterveyshuoltolakia esitetään muutettavaksi siten, että työterveyshuollon toteuttamiseen vaadittavan koulutuksen suorittaneista fysioterapeuteista tuli-

Pöytäkirja PTK 13/2021 vp

si työterveyshuollon ammattihenkilöstöä, kun nämä nykyisin ovat työterveyshuollon asiantuntijoita. Hallituksen esitys parantaa fysioterapeuttien asemaa ja toimintaedellytyksiä työterveyshuollossa. Tämä puolestaan tukee työntekijän työkyvyn ja kuntoutustarpeen arvioinnin ja monialaisen palvelusuunnitelman oikea-aikaista ja tehokasta toteuttamista.

Puhemies! Minusta tässä esityksessä on hyvää elämään kuuluvaa logiikkaa. Kun tuki- ja liikuntaelinsairaudet ovat valitettavan yleinen murhe, niitä vastaan käydään taistoon. Fysioterapeutit saavat työterveyshuollossa aseman ammattilaisina, joita he myös todellisuudessa ovat.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Laiho.

14.54 **Mia Laiho kok:** Arvoisa puhemies! Tässä työterveyshuoltolain 3 §:n muuttamisessa on kyse siitä, että työterveyshuoltolakia esitetään muutettavaksi siten, että työterveyshuollon toteuttamiseen vaadittavan koulutuksen suorittaneista fysioterapeuteista tulisi työterveyshuollon ammattihenkilöitä, kun he ovat nykyisin työterveyshuollon asiantuntijoita.

Fysioterapeutin merkitys perusterveydenhuollossa on selkeä ja tärkeä. Meillä tuki- ja liikuntaelinsairaudet ovat jatkuvasti lisääntyneet, osin sen takia, että tehdään vähemmän fyysistä työtä ja tehdään enemmän toimistotyypistä työtä, joka sitten kuormittaa tuki- ja liikuntaelimiä, ja toisaalta myöskin, jos ajatellaan ihan tätä korona-aikaakin, monien niska- ja hartialihasten ja selän vaivat ovat pahentuneet.

Tuki- ja liikuntaelinsairauksista aiheutuu myös paljon sairauspoissaoloja. Kelan tilastojen mukaan vuoden 2019 aikana alkoi yhteensä yli 300 000 sairauspäivärahaa tuki- ja liikuntaelinsairauksien perusteella. Tuki- ja liikuntaelinsairaudet ovat olleet pitkään myös yleisin peruste työkyvyttömyyseläkkeelle. Toki myöskin mielenterveysongelmat ovat siellä nousseet valitettavasti hyvin siihen rinnalle.

Kaiken kaikkiaan fysioterapeutin tehtäväkuva on todella tärkeä, ja on myöskin perusteltua, että hänelle tulee myös sellaista itsenäistä työnkuvaa enemmän ja ennen kaikkea myöskin osana sitä moniammatillista tiimiä työterveyshuollossa.

Monissa terveyskeskuksissa on jo fysioterapeuttien suoravastaanottoja, jolloin voidaan myöskin vähentää painetta lääkärin vastaanotoille, ja monesti fysioterapeutin vastaanotto onkin hyödyllisempi siinä tilanteessa, jolloin saadaan suoraan myöskin ohjausta liikkumiseen ja muihin tapoihin, millä tavalla ennen kaikkea ehkäistä jatkossa niiden ongelmien syntyä.

Eli kaiken kaikkiaan kannatettava lakiesitys tämä.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Mattila.

14.56 **Hanna-Leena Mattila kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Muun muassa kansalliseen tuki- ja liikuntaelinstrategiaan tehtyjen selvitysten pohjalta tiedetään, että työperäisten riskien parempi arviointi ja ongelmien ehkäisy sekä varhainen puuttuminen näihin vähentävät tuki- ja liikuntaelinsairauksia tai lieventävät niitä. Mitä aikaisemmin työpaikoilla puututaan työergonomian puutteisiin, kuten virheellisiin nosto- ja työasentoihin, sitä enemmän kustannuksia säästyy. Istumatyön merkittävä lisääntyminen ja epäergonomiset työasennot lisäävät työntekijöiden tuki- ja liikuntaelinongelmia ja näistä aiheutuvia kustannuksia. Tehokas ja oikea-aikainen hoito nopeuttaa potilaan pääsyä muun muassa kuntou-

Pöytäkirja PTK 13/2021 vp

tukseen ja takaisin työelämään. Kaikki tämä johtaa parempaan työhyvinvointiin, mikä lisää työn tuottavuutta ja on siten kannattava asia myös työnantajan näkökulmasta.

Moniammatillista yhteistyötä työterveyshuollossa kehitettäessä on tärkeää suunnitella toimintaa huolellisesti. Esimerkiksi ongelmat tiedonkulussa ja epätarkoituksenmukainen työnjako mahdollistavat riskejä, joista voi syntyä ongelmia, kun päätöksiä tekevien ammattihenkilöiden joukko kasvaa. Olisi myös suotavaa välttää toimenpiteiden ja ammattilaisten antaman ohjeistuksen päällekkäisyyttä, jotteivät eri ammattiryhmät esimerkiksi tee eri aikaan selvityksiä samaan asiaan liittyen.

Kansaneläkelaitos korvaa työnantajille ja yrittäjille työterveyshuollon järjestämisestä aiheutuneita kuluja sairausvakuutuksen työtulovakuutuksesta. Esimerkiksi vuonna 2018 työnantajan järjestämän työterveyshuollon hyväksytyt kustannukset olivat 844 miljoonaa euroa, mikä oli 3,6 prosenttia enemmän kuin edellisvuonna.

Työpaikkojen fyysisten olosuhteiden ja työturvallisuusasioiden parantamiseen on vuosikymmenien aikana kiinnitetty huomiota yhteistyössä työpaikkojen, työsuojelun ja työterveyshuollon kanssa, ja nämä ovatkin suuressa osassa työpaikkoja pääosin kunnossa.

Tämän päivän muutokset työelämässä ovat synnyttäneet uusia tarpeita työssäjaksamisen sekä työhyvinvoinnin edistämiseen. Yhtenä toimivana ennaltaehkäisevänä välineenä on käytössä ammattitaitoinen työnohjaus. Työnohjauksen avulla voidaan edistää työntekijöiden selviytymistä arkityöstä sekä parantaa työpaikkojen kokonaisvaltaista kehittymistä. Työnohjauksen tulisi olla yksi luonteva osa työpaikkojen arkea ja toimintaa. Työnohjauksen käytön esteenä on usein se, että Kela ei korvaa työnantajalle työnohjauksen kuluja samalla tavalla kuin esimerkiksi työterveyshuollon toimintoja.

Arvoisa puhemies! Toivoisinkin, että lähitulevaisuudessa työhyvinvointia edistävään lainsäädäntöön tehtäisiin tarvittava muutos. Työnohjaus tulisi saada Kelan ensimmäisen korvausluokan mukaisen korvauksen piiriin, mikäli työterveyshuollon ammattihenkilöt ovat arvioineet työnohjauksen tarpeellisuuden tekemiensä työpaikkaselvitysten ja terveystarkastusten perusteella.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Viljanen.

15.00 Heidi Viljanen sd: Arvoisa puhemies! Kuntoutuksen kokonaisuuden kehittäminen on tärkeää, ja siihen työhön hallitus on tarttunut — kiitokset siitä.

Viime vuoden lopulla sosiaali- ja terveysministeriö julkisti kuntoutuksen uudistamisen toimintasuunnitelman, johon on koottu laajasti kuntoutuskomitean konkreettisia toimenpiteitä kuntoutuskokonaisuuden uudistamiseksi. Nyt käsiteltävä työterveyshuoltolain 3 §:n muutos koskee laajemmin, siis osaltaan, tätä kuntoutuksen kehittämistyötä, jossa muutos ehdotuksia on tehty koskemaan myös työterveyshuoltoa.

Fysioterapeutit ovat osa työterveyshuoltoa. Tähän asti työfysioterapeutit on määritelty työterveyshuoltolaissa työterveyshuollon asiantuntijoiksi. Kuntoutuskomitean ehdotuksen mukaan nyt muutettaisiin työterveyshuoltolakia niin, että työfysioterapeutit määriteltäisiin jatkossa työterveyshuollon ammattilaisiksi. Vaikka tämä muutos kuulostaa pieneltä ja ehkä jopa tekniseltä, on perimmäisenä tarkoituksena ja ajatuksena lisätä edellytyksiä työterveyshuollon moniammatilliselle yhteistyölle, kun työfysioterapeutti luokitellaan ammattihenkilöksi muun muassa työterveydenhoitajan ja työterveydenhuollon erikoislääkärin rinnalla. Henkilökohtaisesti jopa hämmästyin, ettei näin ole jo aikaisemmin ollut.

Pöytäkirja PTK 13/2021 vp

Koska tuki- ja liikuntaelinsairaudet aiheuttavat paljon sairauspoissaoloja työpaikoilla, on työfysioterapiaan panostaminen tärkeää. Kaikki keinot sairauspoissaolojen ja työkyvyttömyyseläkkeiden ehkäisemiseksi ovat enemmän kuin tervetulleita. Työfysioterapeuttien ammattitaitoa tulee hyödyntää nykyistä enemmän tuki- ja liikuntaelinsairauksien ennaltaehkäisyssä ja riittävän aikaisessa hoidossa ja kuntoutuksessa. Tällä muutoksella on oletettavasti myönteisiä vaikutuksia työterveyteen ja ihmisten työhyvinvointiin.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Koponen, Noora.

15.02 Noora Koponen vihr: Arvoisa puhemies! Työkyvyn tukeminen ei ole välttämättä lainkaan helppo tehtävä, koska työkykyä vaikeuttavia ja uhkaavia haasteita on ihmiselämässä varsin paljon. Toki jotkin työkyvyn haasteet voidaan hoitaa hyvinkin suoraviivaisesti, mutta välillä tarvitaan laajempaa tai toisaalta spesifimpää otetta.

Fysioterapeutin työ on haasteiden tunnistamista, rajoitteiden ymmärtämistä sekä esteiden purkamista. Parhaimmillaan se on ongelmien varhaista tunnistamista ja jopa niiden syntymisen ennaltaehkäisyä. Ihminen on aina psykofyysinen kokonaisuus. Toisinaan työstä tai mistä tahansa elämän osa-alueesta johtuva stressi, elämänhallinnan vaikeutuminen tai mielenterveyden haasteet voivat ilmentyä fyysisinä oireina, esimerkiksi juuri tuki- ja liikuntaelinsairauksina tai muuna toiminnan ohjauksen heikentymisenä.

Tuki- ja liikuntaelinsairaudet ovat merkittävä syy ihmisten ennenaikaiseen eläköitymiseen. Jotta ihminen pysyisi työkykyisenä, on tärkeää ymmärtää, että tarvitsemme keinoja huoltaa ihmisen hyvinvointia mahdollisimman kokonaisvaltaisesti. On nähtävä myös kipeytyneen alaselän oireen taakse ja löydettävä oireille syy, jota hoitaa. Työkykymme tarvitsee kokonaisvaltaista huolenpitoa, jotta voimme ennaltaehkäistä ennenaikaista eläköitymistä.

Työfysioterapeuttien asiantuntijuuden muuttaminen työterveyshuollon ammattihenkilöksi on oikea suunta moniammatillisuuden hyödyntämiseen, sillä se tukee paitsi ihmisen psykofyysistä hyvinvointia myös työterveyshuollon sekä työpaikan työyhteisöä.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lindén.

15.03 Aki Lindén sd: Arvoisa rouva puhemies! Neljä, sanotaanko nyt vaikka, pointtia tästä tärkeästä asiasta, sikäli kuin se kolmen minuutin puitteisiin nyt mahtuu:

Ensimmäinen on tämä hyvin konkreettinen, varsinainen esitys, jossa me olemme siis muuttamassa työterveyshuollon asiantuntija-asemaa työterveyshuollon ammattihenkilöasemaksi niillä fysioterapeuteilla, jotka ovat saaneet riittävän koulutuksen työterveyshuoltoon. Tämä on se varsinainen, konkreettinen asia, joka on erittäin tärkeä ja merkittävä. Joku voi sitä terveydenhuollon ulkopuolelta ihmetellä, että näinkö hienosäätöistä tämä elämä terveydenhuollon sisällä on, ja voin vakuuttaa, että kyllä se on.

Toinen asia on se, että työterveyshuollossa kuitenkin erikoistumiskoulutukset ovat olleet pitkään pullonkaula. Ensimmäisiä asioita, joiden pariin täällä eduskunnassa pääsin silloin, kun vuonna 2019 keväällä aloitimme, oli pysyvän rahoituksen varmistaminen työterveyshuoltoon erikoislääkärikoulutusta varten, kun se oli aikaisemmin ollut määräaikaista. Lääkäripuolella tämä on ollut pullonkaula, nimenomaan tämä erikoistuminen, ja olen ymmärtänyt, että niin se on myös työterveyshoitajilla kuin myös työterveysfysioterapeuteilla.

Pöytäkirja PTK 13/2021 vp

Kolmas asia, johon edustaja Mattila viittasi, on työterveyshuollon kustannukset, joista hän mainitsi tämän luvun 844 miljoonaa euroa vuodessa — sehän on hieman yli 400 euroa työterveyshuollon asiakasta kohti, mikä ei ole siis yhtä kuin koko väestö. Kiinnittäisin tähän summaan huomiota sen takia, että me olemme parhaillaan käsittelemässä sote-lainsäädäntöä sosiaali- ja terveysvaliokunnassa, ja me puhumme perusterveydenhuollon vahvistamisesta. Koko perusterveydenhuollon kustannus per asukas on 615 euroa, ja se kattaa silloin hammashuollon, lääkärin vastaanoton, erimuotoiset neuvolat, koulu- ja opiskelijaterveydenhuollon, vuodeosaston — 32 eri toimintoa. Työterveyshuollossa asiat ovat paljon paremmin: yhtä työterveyshuollon asiakasta kohti meillä on hieman yli 400 euroa käytettävissä, yhteensä tuo 844 miljoonaa euroa. Sen takia, kun tuosta varsinaisesta puhujapöytästä sanoin siinä lähetekeskustelussa, että me haluamme tehdä terveyskeskukset yhtä hyväksi kuin työterveyshuolto, niin sitä todella vakavassa mielessä tarkoitin.

Viimeisenä mainitsen, että kuntoutushan on laaja asiakokonaisuus, niin kuin edustaja Kivisaari tässä erinomaisesti totesi, eli kysymys on ammatillisesta, sosiaalisesta ja lääkinnällisestä kuntoutuksesta. Siinä sitten on merkitys kaikilla näillä ja ennen kaikkea, kun työstä puhumme, työoloilla ja sillä, miten me muutamme työoloja niin, että siellä vajaa-kuntoinenkin pärjää. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Berg.

15.06 Kim Berg sd: Arvoisa puhemies! Työterveyshuoltolakia esitetään muutettavaksi siten, että työterveyshuollon toteuttamiseen vaadittavan koulutuksen suorittaneista fysioterapeuteista tulisi työterveyshuollon ammattihenkilöitä, kun nämä nykyisin ovat työterveyshuollon asiantuntijoita. Esityksen tavoitteena on parantaa moniammatillisen yhteistyön edellytyksiä työterveyshuollossa.

Esitys on erittäin kannatettava. Ihmettelen lähinnä sitä, miten tämä esitys vasta nyt saatiin tehtyä. Luulisi, että moniammatillisen yhteistyön tärkeys myös työterveyshuollossa olisi havaittu jo aikaisemminkin.

Jo nyt fysioterapeutit kuntoutusalan todellisina osaajina ottavat asiakkaita vastaan perusterveydenhuollon suoravastaanoitoilla ja erikoissairaanhoidossa, missä fysioterapeuttien suorittaman kuntoutuksen rooli muun muassa nivelleikkausten ehkäisyssä ja vähentämisessä on tänä päivänä merkittävä.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Mattila.

15.07 Hanna-Leena Mattila kesk: Arvoisa rouva puhemies! Nyt kun ministeri Kiuru on täällä paikalla, niin oikeastaan haluaisin vielä alleviivattuna kysyä tämän oman, käyttämäni puheenvuoron lopussa ollutta asiaa: olisiko mahdollista saada tämä työnohjaus Kela-korvauksen piiriin? Sillä olisi varmasti aivan yhtä suuria vaikutuksia ja merkityksiä kuin tämmöisellä fyysisellä työnohjauksella.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Jos ministeri haluaa, niin nyt olisi mahdollisuus 2 minuutin puheenvuoroon. Olkaa hyvä.

15.08 Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru: Arvoisa puhemies! Aina kaikkia asioita voidaan arvioida, ja keskustellaan tästä ministeri Pekosen kanssa. Hyvä ehdotus si-

Pöytäkirja PTK 13/2021 vp

nänsä ja tärkeää tässä ajassa. Itse asiassa työssäjaksaminen on yksi isoimpia yhteiskunnan onnistumisia silloin, kun oikeasti näissä asioissa saadaan asioita aikaan. Siinäkin näkökulmassa kyllä voisi harkita, mutta tästä asiasta on puhuttava ministeri Pekosen kanssa.

Muilta osin kiitän tästä keskustelusta. Oli hienoa, että näette samalla tavalla tämän kuntoutuksen ison kuvan ja tarpeen myöskin toteuttaa näitä kuntoutuskomitean ehdotuksia. Täältä niitä nyt sitten tulee, näitä ehdotuksia. Tältä osin olemme tehneet myöskin kuntoutuksen tiekartan, jolla toteutetaan kuntoutukseen uutta korjausliikettä, ja se on saatu aikaan tämän alkukauden aikana. Pidän näitä suurina saavutuksina. Ensimmäiset ehdotukset olivat tänään nyt sitten käsittelyssä.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 4/2021 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään työelämä- ja tasa-arvovaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun tätä asiaa varten varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan tuttuun tapaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. Näin toimitaan. — Ministeri Haatainen, 10 minuuttia, esittelypuheenvuoro. Olkaa hyvä.

Keskustelu

15.10 Työministeri Tuula Haatainen (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä annettua lakia. Muutoksilla pyritään edistämään alaikäisten suojelua antamalla työnantajille ja muille rikostaustan selvittämisvelvollisille tahoille mahdollisuus selvittää työnhakijoiden rikostaustaa myös lyhytaikaisissa, enintään kolme kuukautta kestävässä työntehtämissä.

Nykyisin sääntely ei mahdollista rikostaustan selvittämistä lyhytkestoisissa tehtävissä, ja tämä on osoittautunut ongelmalliseksi joissakin sijaisjärjestelyissä. Apulaisoikeusasiamies on antanut soveltamisrajauksesta ratkaisunsa ja todennut kantelun johdosta, että rikostaustaotetta ei voida vaatia enintään kolme kuukautta kestävässä työ- ja virkasuhteissa.

Tämän lakiesityksen mukaan työnantajilla, työnantajaan rinnastettavilla tahoilla eli siviilipalveluskeskuksella ja työ- ja elinkeinoviranomaisella, lupa- ja valvontaviranomaisella, kunnalla ja kuntayhtymällä olisi oikeus pyytää rikosrekisteriotte nähtäväksi ennen työhön ottamista, luvan myöntämistä tai päätöksen tai toimiantosopimuksen tekemistä taikka ilmoituksen vastaanottamisen jälkeen enintään kolme kuukautta kestävässä tehtävissä. Tässä ei olisi kyse uuden velvollisuuden lisäämisestä lakiin, vaan rikosrekisteriotteen pyytäminen perustuisi kunkin tahon omaan harkintaan ja riskiarvioon. Siten esityksellä täyden-

Pöytäkirja PTK 13/2021 vp

netään voimassa olevaa sääntelyä. Ehdotuksilla edistetään alaikäisten suojelua ja tehostetaan myös osaltaan Suomen kansainvälisten velvoitteiden täyttämistä koskien Euroopan neuvoston yleissopimusta lasten suojelemiseksi seksuaalista riistoa ja hyväksikäyttöä vastaan.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Kiitoksia. — Sitten mennään puhujalistaan. Edustaja Rantanen, olkaa hyvä.

15.12 Mari Rantanen ps: Arvoisa puhemies! Tämä esitys on oikein tervetullut avaus ja pyrkimys taklata sellaista asiaa, mikä meiltä nyt lainsäädännöstä puuttuu eli tämä alle kolme kuukautta kestävässä työsuhteissa lasten kanssa työskentelevien rikostaustaote.

Se, mikä mielestäni tässä pitäisi olla: tämän täytyisi olla jollain lailla velvoittavampi, koska tässä on nyt ongelmana se, että tämä antaa mahdollisuuden rikostaustaotteen pyytämiseen mutta tämä ei siihen velvoita, ja itse asiassa, kun lukee tätä esitystä, siellä todetaan, että mikäli tämä olisi velvoittava, niin se tekisi silloin luonnollisesti näitten rikostaustaotteiden hakemisen kenties liian suureksi ja tältä osin toisi myöskin kovasti menoja sille puolelle. Mutta ehkä tässä pitäisi miettiä ennemminkin tätä: jos meillä on mahdollisuus suojella lapsia ja pyrkiä suojaamaan heitä sentyyppisiltä hoitajilta, joilla rikostaustaa on, niin mielestäni voisi kyllä ehkä eduskunnassa harkita sitä, pitäisikö tämän kuitenkin olla velvoittava eikä vain mahdollistava, sillä vain se olisi se, millä tosiasiaassa saadaan nämä henkilöt pois lasten kanssa työskentelemästä. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Laiho.

15.14 Mia Laiho kok: Arvoisa puhemies! Tämä lakiesitys, joka mahdollistaa lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisen, on perusteltu ja tarpeellinen, mutta itse toivoisin siihen kuitenkin vielä lisää velvoittavuutta.

Laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä nykyisellään velvoittaa työnantajan selvittämään lasten kanssa työskentelevien henkilöiden rikostaustan ennen työsuhteen solmimista — mikäli siis on pysyvä työsuhte. Velvollisuuden laiminlyönti on rangaistavaa. Selvitys tapahtuu siten, että tehtävään valittu tai nimitetty henkilö hankkii itseään koskevan rikosrekisteriotteen ja esittää sen työnantajalle nähtäväksi.

Päiväkodeissa ja muussa lapsille ja nuorille järjestetyssä toiminnassa, kuten iltapäiväkerhoissa ja leireillä, työskentelee nykyisin paljon henkilöitä, joiden taustoja ei ole selvitetty riittävästi huomioiden lasten koskemattomuus ja turvallisuus. Syynä on se, että rikostaustan selvitysmenettelyä ei sovelleta päiväkotien työ- ja virkasuhteissa, jotka kestävät yhteensä enintään kolme kuukautta yhden vuoden aikana. On täysin ymmärrettävää, että lyhyitä sijaisjärjestelyjä voidaan joutua tekemään toisinaan lyhyelläkin varoitusajalla, mutta pääsääntönä pitäisi kuitenkin olla, että myös näissä alle kolmen kuukauden sijaisuuksissa tämä todistus vaadittaisiin. Turvallisuudesta ei ole varaa joustaa, vaan lain on suojeltava alaikäisten koskemattomuutta ja turvallisuutta kaikissa tapauksissa.

Lakiesityksen perusteluissa ja vaikutusarviossa mainitaan siitä, minkä takia tätä ei ole tehty velvoittavaksi, että on osittain katsottu, että se ei ole tarkoituksenmukaista, koska näitten rikosotteiden määrän lisääntyminen lisäisi työmäärää, ja on katsottu, että työnantajat ovat olleet tyytyväisiä tämän nykyisen toimivuuteen ja että nämä muutokset aiheuttaisivat hallinnollista lisätaakkaa työnantajille. On myös arvioitu, ettei tämän lain mukaisella

Pöytäkirja PTK 13/2021 vp

selvittämismenettelyllä alaikäisiä voitaisi suojella, ja myöskin työn organisointiin ja henkilöstömitoitukseen koskeviin vaatimuksiin on viitattu. Tämä kuulostaa kuitenkin vähän kaukaa haetulta, kun ajatellaan, miten meidän tulisi lapsia suojella. Kaikki ne toimet, millä me pystymme parantamaan lasten turvallisuutta ja edistämään niitä olosuhteita ja ehkäisemään, etteivät he joudu hyväksikäytetyiksi tai väkivallan kohteiksi, meidän pitäisi tehdä.

Arvoisa puhemies! Olen itse tehnyt vuonna 2019 lakialoitteen siitä, että muutettaisiin tätä lakia niin, että tämä olisi velvoittava myös näissä lyhytaikaisissa työsuhteissa, koska valitettavasti voi käydä niin, että ihmiset, joilla on mieltymyksiä lasten seksuaaliseen hyväksikäyttöön, hakeutuvat nimenomaan näihin lyhyisiin työsuhteisiin eikä heitä välttämättä saada siitä kiinni, kun he vaihtavat työnantajalta toiselle.

Toinen asia, mihin olisi hyvä kiinnittää huomiota, olisi se, pitäisikö vaatia uusimaan tämä rekisteritodistus jossain vaiheessa myöskin pysyvissä työsuhteissa, koska siitä itse olen ainakin saanut useampaa palautetta, että jos ihminen tekee sitten työuransa aikana jotain, mikä ei välttämättä ole tapahtunut siinä työpaikassa, niin se jää työnantajalta piiloon.

Arvoisa puhemies! Kun ministeri on täällä paikallakin, niin kysyisin nimenomaan tästä, miksi tätä ei ole voitu katsoa velvoittavaksi. Ja jos on kyse resursseista, niin uskoisin, että eduskunnalla olisi tahtoa laittaa tähän sellainen hallinnollinen resurssi, että me saadaan lasten turvallisuutta parannettua.

Toivottavasti työ- ja tasa-arvovaliokunta pyytää asiasta lausuntoa myös lakivaliokunnalta, jolla on varmasti hyvä tietämys — tai parempi tietämys — myöskin sitten näistä rikosasioista, mitä lapsiin kohdistuu.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lehto.

15.19 Rami Lehto ps: Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Savio on tehnyt tästä asiasta kirjallisen kysymyksen 2018, ja silloinen työministeri Lindström on siihen vastannut. Luen pienen otteen tästä vastauksesta: ”Alun perin lain säätämisen yhteydessä kolmen kuukauden aikarajalla haettiin joustavuutta työnantajan tarvitsemiin sijaisjärjestelyihin ja helpottamaan hallinnollista taakkaa. Työmarkkinat ovat kuitenkin muuttuneet ja sijaisjärjestelyjen tarpeet ovat lisääntyneet. Nykyään sijaisina toimii huomattavan paljon henkilöitä, joiden osalta rikostausta ei nykyisten sääntöjen perusteella tule selvitettyksi ollenkaan.” Elikkä meillä on nykyaikana tullut huomattavasti enemmän näitä sijaisjärjestelyitä kuin on ollut muutamia vuosia sitten. Monessa työpaikassa tarvitaan koko ajan sijaisia, ja näiltä henkilöiltä ei nyt mitenkään vaadita rikosrekisteriä, rikostaustaselvityksiä, jos he ovat sen alle kolme kuukautta vuodessa.

Nythan kyse ei ole uuden velvollisuuden lisäämisestä lakiin, vaan rikosrekisteriotteen pyytäminen perustuu kunkin tahon omaan harkintaan ja riskiarvioon. Tai sitten siinä voi ajatella silleenkin, että se voi olla sen rekrytoijan laiskuutta tai sillä on kiire, että se ei halua pyytää tätä rekisteriä, että otetaan vain se sijainen nopeasti, on sillä taustat mitkä tahansa, ja ajatellaan, että se on vain hetken siinä. Mutta jos ajatellaan, että siellä on joku rikostaustan omaava henkilö kuukauden töissä ja sitten se on pari kuukautta pois ja tulee taas kuukaudeksi, niin ei siltä pyydetä mitään, ja se voi siihen nuoreen sitten ottaa jonkunnäköistä kytköstä, yhteyttä siinä väliajallakin, eikä sitä välttämättä tiedetä. Se rikosentekijä sitten palaa sinne rikospaikalle uudestaan. Tämän pitäisi olla siis velvoittava, ei mahdollistava, elikkä on se työsuhde sitten kuukauden tai kaksi, niin pitäisi aina pyytää rikostaustaote.

Pöytäkirja PTK 13/2021 vp

Kun täällä on rikostaustaotteista eri vuosilta nämä lukemat, lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittäminen, niin jos ajatellaan viimeiseltä viideltä vuodeltakin, että otteita on pyydetty enemmän, niin alkuun on jäänyt enemmän kiinnikin näitä henkilöitä, kennellä on rikostausta, ja sitten kun on huomattu, että näitä tutkitaankin, niin ne määrät ovat laskeneet. He eivät enää hae näitä työpaikkoja. Elikkä kun näitä rikosrekisteriotteita pyydetään, niin sillä on sellainen varoittava esimerkkikin, että ne rikollistaustaiset henkilöt eivät hae näihin työpaikkoihin, mitä enemmän niitä otteita pyydetään.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Mattila.

15.22 **Hanna-Leena Mattila kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Käsillä oleva lakiesitys johtuu siitä murheellisesta tosiasiasta, että lasten ja nuorten pariin hakeutuu töihin myös henkilöitä, jotka haluavat tehdä näille pahaa. Vaikka lukumäärällisesti rikoksiin ja väärinkäytöksiin syyllistyviä ei ole paljon ja suurin osa lasten ja nuorten kanssa toimivista aikuisista toimii luotettavan aikuisen tavoin, on pakko luoda ennaltaehkäiseviä toimia rikollisiin aikein toimivien pysäyttämiseksi ja lasten suojelemiseksi.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä annettua lakia. Muutoksilla pyritään edistämään alaikäisten suojelua antamalla työnantajille ja muille rikostaustan selvittämisvelvollisille tahoille mahdollisuus selvittää työnhakijoiden ja muiden rikostaustan selvittämismenettelyn piiriin kuuluvien henkilöiden rikostaustaa myös lyhytaikaisissa, enintään kolme kuukautta kestävässä työntekotilanteissa. Työnantajilla ja työnantajiin rinnastettavilla tahoilla olisi lain mukaan oikeus pyytää rikosrekisteriote nähtäväksi enintään kolme kuukautta kestävässä tehtävässä ennen työhön ottamista, luvan myöntämistä tai päätöksen tai toimeksiantosopimuksen tekemistä tai ilmoituksen vastaanottamisen jälkeen.

Laissa säädetty kolmen kuukauden aikaraja on herättänyt kysymyksiä lasten suojelemisen kannalta. Viime vuosina erityisesti isojen kaupunkien sijaistarpeiden kannalta on esitetty lakimuutoksen tarpeellisuus varmistaa kaikkien sijaisten nuhteettomuus laissa tarkoitettuihin tehtäviin. Tästä asiasta on tehty täällä eduskunnassa myös kirjallinen kysymys, jossa on pyydetty hallitukselta selvitystä lainsäädännöllisistä toimista lasten ja nuorten parissa lyhytaikaisesti työskentelevien rikostaustojen selvittämiseksi työsuhteen alkaessa.

Pidän tätä lakiehdotusta hyvänä, joskin velvoittavuus olisi vielä parempi. Uskon, että rekisteri tai nuhteettomuustodistus lisäisi lapsiturvallisuutta ja vähentäisi lapsiin ja nuoriin kohdistuvia rikoksia luottamuksellisessa suhteessa toimivien aikuisten taholta.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Koponen.

15.24 **Noora Koponen vihr:** Arvoisa puhemies! Tuskin mikään maailmassa on tärkeämpää kuin se, että meidän lapsemme ja nuoremme saavat kasvaa ja kehittyä turvassa välittävien ja lapsen kehitystä tukevien aikuisten kanssa. Lapsi itse ei voi koskaan vaikuttaa siihen, kuka häntä kasvattaa ja kuka on läsnä herkimmissäkin kasvun hetkissä. On aivan selvää, että aikuisen on oltava lapselle turvallinen, tuli vastaan minkäläinen tilanne tahansa.

Lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittäminen on työnantajan velvollisuus. Oli työsuhteen kesto mikä tahansa, rikostaustaote tehdään lasten ja nuorten suojelemiseksi.

Pöytäkirja PTK 13/2021 vp

Pidän välttämättömänä, että työnantajalla on mahdollisuus selvittää työntekijänsä rikostaustaa myös lyhytaikaisissa työsopimuksissa. Vaikka tämä muutos varmasti aiheuttaa vi-rastotasolla lisää työtä, se on lastemme turvallisuuden ja suojelemisen arvoinen.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Malm.

15.25 Niina Malm sd: Arvoisa rouva puhemies! Tässä on käyty hyvää keskustelua velvoittavuudesta, siitä, onko syytä olla velvoittava vai tällainen suosituksenomainen, mutta kyllä minä itse näen niin, että kyllähän se on myös työnantajan — on sitten kyseessä julkinen, kunta, valtio, tai yksityinen työnantaja — imagokysymys, miten se näitä rikosrekisteriotteita pyytää. Ja kyllä sen pitää olla myös paineena sille itse rekrytoijalle, että lapsen turvallisuus menee ehdottomasti kaiken rekrytointikulun edelle. Tämä on minusta erityisen tärkeää tässä asiassa muistaa, että vastuuta on myös siellä rekrytointipuolella — joskin on todella hyvä, että tässä nyt annetaan mahdollisuus sille, että näitä aukkoja paikkaillaan täl-täkin osin, että nämä alle kolmen kuukauden työsuhteet tulevat selvityksen piiriin.

Tässä on myös se hyvä piirre, että tämä tehostaa alaikäisten suojelua myös meidän kansainvälisten velvoitteiden piirissä. Suomi on hyväksynyt Euroopan neuvoston yleissopi-muksen, joka suojelee lapsia kaikelta seksuaaliselta riistolta ja hyväksikäytöltä, ja sen ta-kia tämäkin esitys on erittäin kannatettava.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lundén.

15.27 Mikko Lundén ps: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Esityksessä ehdotetaan muu-tettavaksi lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä annettua lakia. Muu-toksilla pyritään edistämään alaikäisten suojelua antamalla työnantajille ja muille rikos-taustan selvittämisvelvollisille tahoille mahdollisuus selvittää työnhakijoiden ja muiden ri-kostaustan selvittämismenettelyn piiriin kuuluvien henkilöiden rikostaustaa myös lyhytai-kaisissa, enintään kolme kuukautta kestävässä työntekotilanteissa. Kyse ei kuitenkaan olisi uuden velvollisuuden lisäämisestä lakiin, vaan rikosrekisteriotteen pyytäminen perustuisi kunkin tahon omaan harkintaan ja riskiarvioon. Lakia ei kuitenkaan nykyisellään sovelleta tehtävissä, joissa työskentely lasten kanssa kestää yhden vuoden aikana enintään kolme kuukautta.

Laissa säädetty kolmen kuukauden aikaraja on herättänyt kysymyksiä lasten suojelemi-sen kannalta. Ainakin pääkaupunkiseudulla toimii huomattavan paljon lyhytaikaisia sijai-sia, joiden rikostaustaa ei lain mukaan saada selvittää. Lakia siis ehdotetaan muutettavaksi siten, että työnantajille ja muille rikostaustan selvittämisvelvollisille tahoille annetaan oi-keus pyytää rikosrekisteriote nähtäväksi myös enintään kolme kuukautta kestävässä tehtä-vissä.

Arvoisa rouva puhemies! Kyse ei siis olisi uuden velvollisuuden lisäämisestä lakiin vaan mainittujen tahojen oikeudesta selvittää rikostaustaa. Tämän oikeuden käyttäminen perustuisi työnantajan ja kunkin rikostaustan selvittämisvelvollisen tahon omaan harkin-taan ja riskiarvioon. Hallituksen esityksessä on pohdittu vaihtoehtoa, jossa myös alle kol-men kuukauden työ- ja virkasuhteessa olisi velvollisuus rikostaustan selvittämiseen. Tä-hän ei kuitenkaan ole haluttu mennä ”ottaen huomioon otteiden määrän lisääntymisen ai-heuttama työmäärä ja myös työnantajien näkemykset nykyisin toimivuudesta. Esitetyt muutokset vastaavat esitettyihin huoliin aiheuttamatta lisää hallinnollista taakkaa työnan-

Pöytäkirja PTK 13/2021 vp

tajille”. Kun työnantajalla olisi oikeus rikostaustan selvittämiseen mutta ei velvollisuutta siihen, ei nyt ehdotettu lakimuutos täysin estä lapsille vaarallisten henkilöiden pääsemistä kosketuksiin lasten kanssa.

Arvoisa rouva puhemies! Tähän äskeiseen lauseeseen olen äärimmäisen pettynyt, vaikka suunta onkin oikeanlainen. Lain pitäisi mielestäni olla niin, että olet sitten minuutin tai kymmenen vuotta tekemisissä lasten kanssa, niin aina pitäisi päästä tarkastamaan työntekijän taustat. Sanon suoraan, että meidän lainsäätäjien pitää tehdä kaikkemme, ja olemme myös vastuussa siitä, ettei yhdenkään pienen mieli särkyisi ja etteivät nämä mielestäni ihmiskunnan alinta kastia olevat pääse toteuttamaan sairaita mielihalujaan.

Myös tuomiot näistäkin sairaista teoista ovat aivan liian heppoisia, ja niissä olisi myös paljon koventamisen varaa. Puhun suoraan, koska en näe mitään sympatiaa näille, jotka tekevät järkyttäviä tekoja täysin viattomille nuorille ja eivät osoita minkäänlaista katumusta vaan saalistavat seuraavia uhrejaan täysin piittaamattomina tekojensa seurauksista. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Heinonen.

15.29 Timo Heinonen kok: Arvoisat rouva puhemiehet! Hyvä ministeri! On hyvä, että näistä rikosrekisterikysymyksistä puhutaan. Jos ihan yleisesti otan hivenen kantaa sijaiskysymyksiin, niin itse olen vähän huolissani siitä, että meillä tulkitaan aika lailla väljemmin ihan näiden sijaisuuksien pätevyyskysymyksiäkin, kun on kyse varhaiskasvatuksesta tai opetuspuolesta, kuin sitten sosiaali- ja terveystieteiden puolella. Ja toivon, että jossain vaiheessa pohdittaisiin tätäkin, miten voisimme varmistaa pätevyyttä myös näissä sijaisuuksissa.

Nyt kuitenkin on kyse lasten kanssa työskentelevien henkilöiden seksuaalirikoksista ja niistä saaduista tuomioista, ja tämä esitys on tervetullut. Tähän tulisi mukaan siis riskiarvioon perustuva mahdollisuus tai oikeus pyytää myös alle kolmen kuukauden sijaisuuksissa rikosrekisteriotetta. Tässä on tämä riskiarvio, ja täällä keskustelussa on hyvin tuotu esille tarvetta, että tämä olisi velvoittavampi. Nimittäin jo yksi päiväkin riittää — tai yksi tunti tai yksi sopiva hetki — tällaiselle sairaalle ihmiselle, ja sen takia meidän pitäisi tehdä kaikkemme, että niitä ei pääse tapahtumaan. Hallinnollisesta resurssista on tänään puhuttu, ja jos se siitä on kiinni, niin toivon, että se resurssi näihin todellakin löytyisi.

Tässähän puhutaan nyt työskentelystä, työsuhteista. Yhtä tärkeää olisi tiukentaa näitä edelleen myös harrastusten parissa silloin, kun toimitaan lasten kanssa, mutta myös nuorten parissa tätä tapahtuu, ja olisi äärimmäisen tärkeää, että tätä velvoittavuutta myös siellä lisättäisiin.

Olen joskus aiemmin, kun näitä tiukennuksia on tehty ja keskustelua on käyty, esittänyt, että eikö tämä voisi olla jopa niin päin, että työtä hakevalla tai sijaiseksi tulevalla pitäisi olla mukana tietyn ikäinen oma rikosrekisteriotte. Eli se voisi olla mukana siinä tilanteessa, kun tuo rekrytointi tehdään taikka tullaan sijaiseksi. Kun se olisi nyt sitten tietysti kolme kuukautta vanha, puoli vuotta vanha, niin aina siihen väliin on voinut jo sattua, mutta uskoisin, että sillä voisimme aika paljon tehokkaammin näihin puuttua.

Viimeiseksi kysyisin, arvoisa puhemies, ministeri Haataiselta, että kun täällä aika laajasti on tullut ymmärrystä kansanedustajilta sen suuntaan, että tämä ei olisi vain mahdollisuus vaan että tämä olisi myös velvoittava, niin onko teidän puolestanne ok, jos eduskunnassa valiokuntakäsittelyssä tämä muutettaisiin vielä myös velvoittavaan malliin.

Pöytäkirja PTK 13/2021 vp

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Berg.

15.32 **Kim Berg sd:** Arvoisa puhemies! Rikostaustan selvittämismahdollisuus myös alle kolmen kuukauden työsuhteessa on ehdottomasti kannatettavaa. Tällä hetkellä on suuri pula sijaisista varsinkin varhaiskasvatuksessa, ja tuntuu, että tämä korona-aika on entisestään lisännyt tätä pulaa. Tiedän tämän aika hyvinkin, kun oma tyttäreni, joka joutui palaamaan Briteistä koronatilanteen takia, on nyt heittänyt niin sanotusti keikkaa päiväkodissa. Nämä työsuhteet ovat hyvinkin äkkiäisiä, nopeita, lyhyitä, yhden kahden päivän sijaisuuksia per viikko, ja mietinkin tässä nyt sitä, että tämä tietenkin nostaa sitä riskiä, kun on todellinen tarve niille sijaisille, jolloin saatavuus on heikompaa, että taustat saattavat valittavasti olla näillä sijaisiksi tulleilla hyvinkin erilaiset.

Samalla mietin myös sitä, että kun on monesti kyse tällaisesta hyvinkin pätkätyöstä, niin onko tähän nyt sitten minkälaisia elementtejä, millä lasketaan tällaisissa tilanteissa, kun tehdään yhtä kahta päivää viikossa silloin tällöin, missä vaiheessa se kolme kuukautta vuodessa tulee täyteen.

Puhemies Anu Vehviläinen: Tähän loppuun sitten ministeri Haatainen, 2 minuuttia.

15.34 **Työministeri Tuula Haatainen:** Arvoisa puhemies! Kiitos näistä kommentteista. Tämä kolmen kuukauden rajahan on tähän saakka estänyt tämän selvittämisen, ja nimenomaan työnantajapuolelta, kuntatyönantajien puolelta, on tullut pyyntö siitä, että voitaisiin selvittää, jotta päästään käsiksi näihin mahdollisiin tekijöihin, joilla on tällaista rikostaustaa. Tätä esitystä tästä kokonaisuudesta, siitäkin, pitäisikö olla velvoittavaa, on käyty läpi, ja työnantaja- ja palkansaajapuoli ovat pitäneet järkevänä vaihtoehtona, että tämä on tähän muotoon laitettu, että voi selvittää, ja työnantaja sitä vastuuta sitten toivon mukaan tulee mahdollisimman laajasti käyttämään.

Kuten täällä salissakin on todettu, niin välillä sijaistukset ovat niin lyhyessä tempossa tulevia, että siinä sen taustan selvittämiseen saattaa mennä aikaa niin paljon, että ei ehdi tätä sijaisuutta edes sitten saada toteutetuksi. Eli tässä on vähän tämä käytäntö nyt tämän täydellisyysden kanssa jouduttu käymään läpi. Ministerinä toivon tietysti, että työnantajat ottavat tämän vastuullisesti, käyttävät sitä aina, kun se vain suinkin on mahdollista.

Tämä esitys on nyt eduskunnalle annettu. Toivon, että asiantuntijakuulemisessa käynte huolella läpi tämän kokonaisuuden ja teette siltä pohjalta sitten arvion. Mutta tämä esitys vie tätä asiaa eteenpäin siihen suuntaan, johon me kaikki varmasti tämän haluamme etenevän, että lapset voivat olla turvallisin mielin, vanhemmat voivat lapsensa turvallisin mielin antaa hoitoon ja että sairaat ja vanhuksat ja kaikki voivat luottaa siihen, että ne ihmiset, jotka heistä kantavat vastuuta, ovat myös sellaisia, jotka eivät rikoksiin syyllisty. Eli eduskunnan käsissä on asia. Toivon, että käynte huolella tämän läpi, jotta tavoite toteutuu mutta sijaistukset voidaan myös järjestää, [Puhemies koputtaa] koska siitäkin meidän pitää huolehtia.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Rantanen, Mari.

15.36 **Mari Rantanen ps:** Arvoisa puhemies! Oli tietysti hyvä kuulla, että ministeri Haatainen ei tyrmännyt myöskään tätä, mikäli eduskunta päätyy velvoittavuuteen, eli tämäkin teille ilmeisesti sopii.

Pöytäkirja PTK 13/2021 vp

Mielestäni tämä edustaja Heinosen ajatus siitä, että tämä rikosrekisteriote uusittaisiin tietyin väliajoin, voisi olla jopa ihan järkevä ajatus. Nimenomaan silloin, kun on näitä lyhyitä sijaisuuksia, jotka toisissa kaupungeissa muun muassa ovat aika isokin osa työntekijöistä, tässä olisi mielestäni ihan ideaa, mitä varmasti tässä talossa on syytä pohtia, ja yli-päättänsä muutenkin tätä uusimista: niin kuin täällä on joissain puheenvuoroissa tullut ilmi, niin jos sinä haet sen vuonna 2017 ja syyllytät vuonna 2019 rikokseen, vaikkapa lasten seksuaaliseen hyväksikäyttöön, ja sitä ei kysytä missään vaiheessa uudelleen, niin valitettavasti tämä jää piiloon. Siinä mielessä tällaisia tavallaan varmuustekijöitä, varmuuslukkoja kannattaisi ehkä lainsäädäntöön laittaa.

Sitten tässä yhteydessä on kyllä pakko nostaa esiin se, että tänä päivänä voisi olla tarpeen, että näitä rikosrekisteriotteita katsottaisiin myös muussa tiettyjen ryhmien hoitotyössä, kuten vanhukset ja vammaiset, jotka ovat hyvin haavoittuvassa asemassa ja toisesta riippuvaisia. Tämä on sellainen asia, mitä mielestäni eduskunta voisi myös pohtia, että näissäkin hoitotyön osa-alueissa otettaisiin huomioon se, että siellä ei voi toimia henkilö, joka on mahdollisesti riski hoidettaville. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin työelämä- ja tasa-arvovaliokuntaan.

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi työttömyysturvalain 11 luvun väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 11/2021 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Anu Vehviläinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään työelämä- ja tasa-arvovaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. — Ministeri Haatainen.

Keskustelu

15.38 Työministeri Tuula Haatainen (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus on jo kolme kertaa aiemmin esittänyt covid-19-pandemiaan liittyvää työttömyysturvalain väliaikaista muutosta yrittäjien toimeentulon turvaamiseksi työmarkkinatuella. Väliaikainen muutos on voimassa maaliskuun loppuun 2021.

Epidemian pitkittyminen ja kansalaisten kokemana pelko tautia kohtaan vähentävät edelleen toimialasta riippuen taloudellista toimintaa yhteiskunnassa. Tällä on ollut merkittävä vaikutus kuluttajakäytönsä. Tässä tilanteessa hallitus on pitänyt perusteltuna esittää eduskunnalle, että yrittäjillä olisi edelleen oikeus työmarkkinatukeen työttömyysturvalain väliaikaisen muutoksen perusteella 30.6.2021 saakka.

Yrittäjille on voitu maksaa väliaikaisen muutoksen perusteella työmarkkinatukea tilanteessa, jossa työmäärä tai yrityksestä saatava tulo on vähentynyt pandemian takia mutta yritystoimintaa kuitenkin jatketaan. Tavallisesti työttömyysetuutta ei tällaisessa tilanteessa makseta.

Pöytäkirja PTK 13/2021 vp

Esitys liittyy valtion vuoden 2021 ensimmäiseen lisätalousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä. Työntekijien työmarkkinatukea koskevan muutoksen arvioidaan lisäävän valtiolle aiheutuvia kustannuksia 48 miljoonaa euroa ja koskevan noin 22 000:ta yrittäjää kuukaudessa, ellei tässä pandemia- ja työllisyystilanteessa tapahdu merkittäviä muutoksia.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Lehto.

15.40 Rami Lehto ps: Arvoisa rouva puhemies! Yrittäjien oikeus väliaikaiseen työmarkkinatukeen on tullut voimaan viime vuonna 8.4., 1.7., tänä vuonna 1.1., ja nyt sitten on ehdotettu, että 1.4. taas jatketaan. Viime joulukuussa, kun tätä täällä eduskunnassa käsiteltiin, niin työelämä- ja tasa-arvovaliokunnassa perussuomalaisten ja kokoomuksen valiokuntaryhmät yhdessä jättivät yhteisen vastalauseen, että tätä olisi jatkettu jo ensi kesään asti, kun oli nähtävissä, että tämä pandemia ei ole menossa ohi. Silloin tuli jo TE-toimistoista viestiä, että tämä työllistää ja vie kustannuksia, kun sitä koko ajan vain lyhyitä pätkiä viedään eteenpäin.

Nyt kun täällä uusimmissa lausunnoissa, saaduissa lausuntopalautteissa, sitten TE-toimistot, osa niistä, lausuvat, että väliaikaisten säännösten voimassaolo jatkuisi syksyyn 2021 asti, kun nythän tämä on sitten päättymässä keskellä kesää, kun on lomakausi ja siellä TE-toimistoissa on muutenkin kiirettä, niin jos minulta kysyisi, tästä voisi tulla pysyvä ratkaisu yrittäjille. Mutta nyt tätä viedään tällaisissa lyhyissä pätkissä ja olisi toivottavaa, että kun me tiedetään, että tämä pandemia kumminkin jatkuu, niin ei oltaisi ihan lyhyissä pätkissä, kerta se työllistää ja vie kustannuksia paljon.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Satonen.

15.42 Arto Satonen kok: Arvoisa puhemies! Esitys on erittäin hyvä ja kannatettava, koska se on ihan tarkasti se, minkä kokoomus ja perussuomalaiset jättivät viime kerralla vastalauseena. Onnittelut hallitukselle siitä, että olette tuoneet juuri sen esityksen. Mutta se ei tietysti ole iloinen asia, että tämä pandemia jatkuu, ja voi hyvin olla, että tässä on tarvetta vielä pidentää tätä yrittäjien työmarkkinatukea.

Toki hieman olen eri mieltä siitä edellisen puhujan kanssa, että en olisi valmis tästä kyllä vielä pysyvää tekemään, koska sillä on sitten myöskin kilpailullisia vaikutuksia yrittäjien keskinäisen kilpailun tilanteessa, ja tiedän, että esimerkiksi Suomen Yrittäjät on suhtautunut varsin nihkeästi tähän niin kuin pysyvässä mielessä. Mutta tässä poikkeustilanteessa tämä on äärimmäisen tärkeä niille yrittäjille, joiden toimeentulo on heikentynyt ja jotka kuitenkin sitkistelevät sen yrityksensä kanssa, ja jotta he selviävät tämän pandemian ohitse kohti normaalia aikaa, tämä on äärimmäisen tärkeä.

Monien yrittäjien tilanne on tällä hetkellä todella vaikea, ja he ovat siinä tilanteessa täysin ilman omaa syytään, koska kukaan ei olisi voinut tällaista pandemiaa kuvitella tapahtuvan eikä myöskään sitä, että sen pandemian estämiseksi on lähdettävä sellaisiin rajoituksiin, jotka merkittäväällä tavalla vaikuttavat ihmisten kulutuskäyttäytymiseen ja jopa estävät joidenkin yritysten toiminnan tai rajoittavat sitä merkittäväällä tavalla.

Kun nyt näistä väliaikaisista ratkaisuista tässä puhutaan, niin haluaisin itse asiassa kysyä työministeri Haataiselta sitä, oletteko te suunnittelemassa myös lomautusten osalta näiden väliaikaisten poikkeussäännösten palauttamista, koska nythän täällä on hyväksytty tar-

Pöytäkirja PTK 13/2021 vp

tuntalaki, joka mahdollistaa sen, että yritystoiminta voidaan määrätä jopa keskeytettäväksi tämän tartuntalain pohjalta kahden viikon ajaksi, ja korvaukset lähtevät vasta sen jälkeen, kun yritys on ollut kaksi viikkoa kiinni. Olisiko nyt perusteltua se, että tämä mahdollisuus nopeampaan lomauttamiseen, joka meillä oli käytössä tämän pandemian alkuaikana, otettaisiin uudelleen käyttöön siihen asti, kunnes tästä pandemiasta ja koronarajoituksista päästään eroon?

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Heinonen.

15.45 Timo Heinonen kok: Arvoisa rouva puhemies! Covid-19 on kiusannut ja kurittanut meitä monella tavalla, ja myös yrittäjät ovat joutuneet tässä erittäin koville. Kaikki eivät valitettavasti ole selvinneet, ja monet yritykset ovat jo ajautuneet konkurssiin, ja tämä on tuonut myös työttömyyttä tähän maahan. On hyvä, että tätä työttömyysturvaa yrittäjille nyt vahvistetaan ja jatketaan, niin kuin tässä edellä on esille tuotu, ja esitys jatkaisi sitä nyt 30. kesäkuuta asti.

Olen edustaja Satosen kanssa samaa mieltä, että ehkä pysyvää tästä ei kannattaisi tehdä. Mutta nyt kun näitä ketjutuksia on jo jouduttu aika monta tekemään — ja kun on kyllä hyvin todennäköistä, että yrittäjien tilanne ei ole vielä kovinkaan auvoinen kesäkuun lopussa tämän koronavitsauksen edessä — niin voisi ajatella, että olisi tehty kattamaan esimerkiksi tämä koko kuluva vuosi nyt samalla lainsäädännöllä.

Edustaja Satonen toi esille näitä huolia, joita meillä on yhä kasvavassa määrin yritysten niskassa. Tartuntatautilaki antaa mahdollisuuksia laittaa yrityksiä kiinni, ja kaksi viikkoa menee sitten yrittäjän piikkiin puhtaasti, ja valitettavasti tilanteet voivat olla jopa sellaisia, että yritykset eivät sen jälkeen enää oviaan pysty avaamaan. Tätä pitäisi tietysti voida kohdustellua vielä entisestään. Ravintolat ovat erittäin tukalassa tilanteessa, elokuvateattereista meillä on jopa erikoisia esimerkkejä, ja tietysti on tapahtuma-ala kaiken kaikkiaan, missä on paljon myös yksinyrittäjiä, pienyrittäjiä, joihin tämäkin apu nyt onneksi hivenen tulee. Mutta kyllä se tosiasia on, että eivät enää taloudellisella avulla nämä tule selviämään vaan meidän pitää pystyä ottamaan käyttöön näitä vastuullisen toiminnan malleja niin tapahtuma-alalla, kulttuurialalla, elokuvateattereissa kuin muissa. Niitä on pitkään jo valmisteltu, ja nyt pitää luottaa siihen, että niitä osataan myös käyttää.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Berg.

15.47 Kim Berg sd: Arvoisa puhemies! Esitys yrittäjien työmarkkinatukioikeuden jatkamisesta, nyt jo itse asiassa kolmatta kertaa, on hyvin perusteltu, koska epidemiasta johtuvat seuraukset yrittäjille tulevat jatkumaan näillä näkymin ainakin kesään asti. Ymmärrän hyvin sen, että myös tämä tuki, joka liittyy hyvin olennaisesti koronaepidemian jatkumiseen, on hyvin sidoksissa tähän koronaepidemiatilanteeseen.

Kävimme valiokunnassa jo viime kerralla keskustelua siitä, olisiko tätä pitänyt jatkaa kesään asti. Varmasti nyt jälkiviisaana moni voisi sanoa, että olisi hyvä ollut tehdä näin. Mutta koska kyseessä on kuitenkin tuki, joka on sidoksissa jatkuvasti siihen koronaepidemiatilanteeseen, niin myös tämä tuki, niin kuin moni muukin tukimuoto, annetaan eduskunnalle aina siinä valossa ja siinä tiedossa, mikä silloin on faktisesti olemassa. Ja tästä syystä on hyvin ymmärrettävää, että tätä jatketaan nytten taas kesään asti. Valitettavastihan emme voi sitäkään tietää, riittääkö tämä. Toivottavasti tämä riittää. Mutta uskon, että

Pöytäkirja PTK 13/2021 vp

hallitus on valmis sitten siinä tilanteessa, mikäli tämä aika ei riitä, arvioimaan tätä asiaa taas uudestaan mahdollisen jatkon osalta.

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Haatainen, 2 minuuttia.

15.49 Työministeri Tuula Haatainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämän yrittäjien työttömyysturvan osalta totta on, että tätä on tuotu tänne lyhyemmissä jaksoissa, mitä on aina ennakoitu tämän koronatilanteen osalta, mutta valitettavasti ei ole ollut Suomessa eikä koko maailmassa oikein kristallipalloa siitä, milloin saadaan rokotukset ja millä volyyymilla ja milloin tämä helpottaa. Siitä syystä nyt ajoissa, ennen kuin tämä umpeutuu, tämä laki on tuotu tänne, ja tätä on mahdollista edelleenkin jatkaa, ja se on minusta todella tärkeä asia yrittäjien toimeentulon kannalta. Me seuraamme tietenkin tilannetta tarkasti, ja sitten kesällä hyvissä ajoin käydään taas läpi tilanne. Voi olla, että joudutaan tekemään uusi esitys, mutta toivotaan, että tähän ei enää tarvitsisi mennä vaan korona alkaisi jo taittua rokotustenkin myötä.

Toinen asia, joka täällä nostettiin esille: Edustaja Satonen kysyi tätä käytäntöä lomautusten nopeuttamisesta, joka oli tämän työmarkkinajärjestöjen paketin kokonaisuuden osa. Tällaista ei ole valmistelussa. Pitää muistaa myös, että siinä oli toinen puoli se, että kompensoitiin palkansaajille, työttömille, että työttömyysturva alkoi sitten heti tuon lomautuksen alusta alkaen. Tämähän oli työmarkkinajärjestöjen yhteinen esitys. Nyt sellaisia ei ole valmistelussa. Tavallaan se esitys vastasi silloin tähän koronan ensimmäiseen hyökyaaltoon. Koska kaikki tapahtui niin nopeasti, vyöryi päälle yrityksissä, niin se oli merkittävä kädenojennus myös rahallisesti yrityksille päästä eteenpäin ja selviytyä tästä tilanteesta.

Mutta tämä esitys, yrittäjien työttömyysturva, on nyt sitten eduskunnan käsittelyssä, ja kun se on näin myötämielinen, toivon, että se saa nopean ratkaisun.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin työelämä- ja tasa-arvovaliokuntaan.

7. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi väliaikaisista poikkeuksista työttömyysturvalakiin covid-19-epidemian vuoksi annetun lain 4 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 14/2021 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Anu Vehviläinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. — Ministeri Pekonen, olkaa hyvä.

Keskustelu

15.51 Sosiaali- ja terveysministeri Aino-Kaisa Pekonen (esittelypuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Tässä esityksessä ehdotetaan pidennettäväksi maaliskuun lop-

Pöytäkirja PTK 13/2021 vp

puun asti voimassa olevan, väliaikaisista poikkeuksista työttömyysturvalakiin covid-19-epidemian vuoksi annetun lain voimassaoloa vuoden 2021 kesäkuun loppuun asti. Tavoitteena on edelleen turvata palkansaajien toimeentuloa tilanteissa, joissa työllistyminen päättyy väliaikaisesti tai kokonaan, sekä tukea työn vastaanottamista ja työvoiman alueellista liikkuvuutta.

Esityksessä ehdotetaan jatkettavaksi väliaikaisia muutoksia, joiden tavoitteena on yksinkertaistaa eräissä tilanteissa työttömyysturvan säännöksiä ja näin keventää etuushakemuksen käsittelyn edellyttämää työmäärää. Säännösten sujuvoittamista koskevat ehdotukset koskevat eräitä työttömyysetuuden sovittelutilanteita ja työttömyysetuuden maksamista ennakkona ilman päätöstä.

Lisäksi esityksessä ehdotetaan väliaikaisesti jatkettavaksi työttömyysetuuden sovittelun korotettua suojaosaa eli sitä osuutta ansioista, jota ei huomioida maksettaessa sovellettua työttömyysetuutta. Samoin ehdotetaan jatkettavan väliaikaista poikkeusta liikkuvuusavustuksen kokoaikatyön työmatkaa koskevan avustuksen edellytykseen.

Muutokset lisäävät työttömyysturvamenoa arviolta 19,3 miljoonalla eurolla. Tämä muodostuu pääasiallisesti työttömyysetuuden suojaosan väliaikaisen korottamisen jatkamisesta. Muilta osin muutoksilla arvioidaan olevan vähäisiä taloudellisia vaikutuksia.

Arvoisa puhemies! Covid-19-epidemian aikana työttömyysturvalainsäädäntöön tehdyillä muutoksilla on pyritty turvaamaan työttömien työnhakijoiden asemaa. Koronakriisin johdosta työttömyysetuuksia saa edelleen poikkeuksellisen moni. Tästä syystä nyt esitettävien määräaikaisten poikkeusten jatkaminen on perusteltua.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian ja olemaan voimassa väliaikaisesti 30.6.2021 saakka.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Löfström.

15.53 **Mats Löfström r:** Ärade fru talman! Det här lagförslaget om en förlängning av de tillfälliga undantagen i lagen om utkomstskydd för arbetslösa till den 30 juni 2021 är mycket välkommet. I sig är det ingenting nytt i själva substansen, men precis som ministern lyfte fram i sin presentation är det här verkligt viktigt, och det är ett viktigt stöd för dem som har det allra sämst i samhället och som lever på marginalen.

När ministern ändå är på plats vill jag tacka för det goda samarbetet här under förra året. Åland fanns från början inte med i det här, vilket sedan snabbt rättades till på social- och hälsovårdsministeriet och vilket också i riksdagens utskottsbehandling har uppmärksamats, vilket är viktigt. Åland har drabbats väldigt, väldigt hårt av coronapandemin som har slagit mot sjöfarten och turismen, och arbetslösheten steg under förra året från 3 procent till 13 procent. Det är också väldigt många som har drabbats ekonomiskt av coronapandemin och som lever på marginalen. Just därför är det här väldigt viktigt, så tack till regeringen för det.

Puhemies Anu Vehviläinen: Yhteenvedo.

[Tulkki esittää puheenvuorosta suomenkielisen yhteenvedon]

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Viljanen.

Pöytäkirja PTK 13/2021 vp

15.56 **Heidi Viljanen sd:** Arvoisa rouva puhemies! Covid-19-epidemia ei vain hellitä otetta edelleenkaan, vaan elämme hetkeä, jolloin virus näyttää jälleen useilla Suomen alueilla kiristävän otettaan. Olemme täällä eduskunnassa tehneet lukuisia väliaikaisia lakimuutoksia vastauksena vallitsevaan tilanteeseen ja helpottaaksemme ihmisten elämää. Myös nyt käsittelyssä oleva lakiesitys on jatkoa väliaikaisille poikkeustoimille työttömyysturvalakiin vallitsevan covid-19-pandemian vuoksi. Tällä hetkellä laki on voimassa maaliskuun loppuun asti, mutta nyt sitä esitetään jatkettavaksi kesäkuun loppuun. Tämä on tervetullut esitys.

Tarkoituksena on turvata palkansaajien toimeentuloa tilanteissa, joissa työllistyminen päättyy väliaikaisesti tai kokonaan koronaviruksesta aiheutuvien taloudellisten seurausten johdosta. On tärkeää, että työttömyysetuuden suojaosan korotusta 300 eurosta 500 euroon jatketaan. Lisäksi on perusteltua, että työttömyysetuutta voitaisiin edelleen maksaa hakemuksen perusteella ennakkona ilman päätöstä enintään kuudelta kuukaudelta tavanomaisen kahden kuukauden sijaan.

Koska covid-19-pandemia aiheuttaa edelleen epävarmuutta yhteiskunnassamme ja heikentää työllisyyttä, on tärkeää, että nyt tuetaan työttömiä erilaisin toimin näinä haastavina aikoina. On tärkeää, että yhteiskunta joustaa silloin, kun avun tarve on suuri. On tärkeää, että työttömyysturvalakiin tehdyt poikkeukset jatkuvat kesäkuun loppuun samoin kuin yrittäjien työmarkkinatukea koskevat poikkeukset, joista myöskin juuri hetki sitten täällä salissa keskusteltiin. Ja tietysti toivon samoin kuin edellisessä asiakohdassa yrittäjien työmarkkinatuesta puhuttaessa, että myös tätä voidaan arvioida aina tilanteen mukaan uudelleen. Uskon, että hallituksella ja koko eduskunnalla siihen valmiudet ovat.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sosiaali- ja terveystieteiden valiokuntaan.

8. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sairausvakuutuslain väliaikaisesta muuttamisesta Hallituksen esitys HE 13/2021 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Anu Vehviläinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sosiaali- ja terveystieteiden valiokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. — Ministeri Pekonen.

Keskustelu

15.58 **Sosiaali- ja terveysministeri Aino-Kaisa Pekonen** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Käsissä oleva esitys on laadittu kiireellisesti turvaamaan vakuutettujen pääsyä covid-19-taudilta suojaamiseksi annettaviin rokotuksiin sekä helpottamaan työnantajien mahdollisuuksia ottaa näiden rokotteiden antaminen työterveyshuollossa tehtäväksi, jos kunta haluaa tarjota rokotteet työterveyshuollossa annettavaksi.

Pöytäkirja PTK 13/2021 vp

Koronarokotteen rokottamistoimenpiteen korvaus lisättäisiin sairausvakuutuslain sairaanhoitokorvauksia koskeviin säännöksiin. Korvaustaksan määräksi ehdotetaan 10:tä euroa. Rokottamistoimenpiteen korvausten korvauskulut rahoitettaisiin valtion varoista.

Koronarokotteen rokottamistoimenpiteen korvauksen lisääminen sairausvakuutuslain sairaanhoitokorvauksiin toisi samalla näihin rokotuksiin tehdyt matkat sairaanhoitovakuutuksen matkakorvauksista korvattaviksi. Matkakorvaukset rahoitettaisiin sairaanhoitovakuutuksen normaalien rahoitusosuuksien mukaisesti.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian ja olemaan voimassa vuoden 2021 loppuun.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Viljanen.

15.59 Heidi Viljanen sd: Arvoisa rouva puhemies! On tärkeää, että tällaisessa epidemiatilanteessa varmistetaan, että kaikki mahdolliset rokottamisen esteet poistetaan. Rokotteen ottamisen tulee olla kaikille mahdollisimman helppoa, sillä mahdollisimman korkea rokotuskattavuus on keskeistä tässä kamppailussamme koronavirusta vastaan. Tähän tavoitteen myös nyt lähetekeskustelussa oleva hallituksen esitys sairausvakuutuslain väliaikaisesta muuttamisesta pyrkii.

Koronarokotteen rokottamistoimenpiteen korvausta koskevat säännökset lisättäisiin väliaikaisesti sairausvakuutuslakiin. Aikaisemmin rokottamistoimenpiteitä ei ole korvattu, koska rokotukset eivät ole sairauden hoitoa vaan ennaltaehkäisyä.

Tarkoituksena on mahdollistaa matkakorvauksen maksaminen koronarokottamisen vuoksi tehdystä matkasta ja helpottaa työnantajien mahdollisuuksia antaa rokottaminen työterveyshuollossa tehtäväksi, jos kunta näin haluaa. Vaikka rokottamista toteutettaisiin myös työterveyshuollossa, ei se poista kuntien kokonaisvastuuta rokottamisen toteuttamisesta. Kun rokottamiseen liittyvät matkakustannukset tulisivat korvattaviksi, voisi se osaltaan parantaa rokotteiden osalta saavutettavaa rokotuskattavuutta. Nyt esitettävä sairaanhoitokorvaus on 10 euron suuruinen, ja sen hyödyntäminen olisi työnantajalle vaihtoehto työterveyshuollon korvauksille. Tämä korvaus ei myöskään olisi riippuvainen työterveyshuollon korvauksista, vaan kyseessä olisi vakuutetun korvaus, jonka Kela voisi maksaa suorakorvauksena työnantajalle.

Tämän lain olisi tarkoitus tulla voimaan mahdollisimman pian, ja onkin tärkeää, kuten aikaisemmin mainitsin, että sen tarkoitus on madaltaa kynnyksiä rokotteen ottamiselle, sujuvoittaa rokottamistyötä ja tukea mahdollisimman hyvään rokotuskattavuuteen pääsemistä.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Lindén.

16.01 Aki Lindén sd: Arvoisa rouva puhemies! Heti aluksi haluan sanoa, että kannatan luonnollisesti tätä lakimuutosta näiltä osin, mutta tuo perusteluosio on hyvin mielenkiintoinen, koska siinä käsitellään laajasti sairausvakuutuskorvauksia ja sitten sitä, miten tämä rokotuskorvaus istutetaan sairausvakuutuskorvauksiin — en nyt käy niitä laskelmia läpi. Yleisesti ottaenhan meillä on tapahtunut mielenkiintoinen kehitys tässä, varsinkin hoitokorvauksissa: Korkeimmillaan esimerkiksi hammashuollon korvaukset — joista siis nyt ei ole kysymys, mutta käytän esimerkkinä — kävivät 120 miljoonassa eurossa mutta tällä hetkellä ovat noin 40 miljoonan euron luokkaa. Erityisesti edellisellä eduskuntakaudella

Pöytäkirja PTK 13/2021 vp

niitä voimakkaasti pienennettiin. Lääkärikäyntikorvaukset kävivät noin 70 miljoonassa, ja ne ovat nyt noin 50 miljoonaa. Nyt kyseessä olevat hoitokorvaukset olivat myös yli 50 miljoonassa, ja nyt ne ovat hieman alle 40 miljoonaa euroa. Matkakorvausten osuus on pysynyt enemmän samansuuruisena koko ajan.

Olen seurannut tätä julkista keskustelua siitä, onko tämä 10 euroa sopiva, oikea korvaus vai ei, ja mielenkiintoista siinä on ollut havaita se, että yksityinen terveydenhuoltosektori ja työterveyshuoltosektori ovat pitäneet ainakin julkisessa keskustelussa tätä korvausta liian pienenä. Toisaalta olen ymmärtänyt, että kuntatyönantaja on pitänyt näitä jopa liian suurina. Tämä heijastelee ehkä osaltaan sitä, minkälaisilla rahoilla ja minkälaisissa olosuhteissa kuntasektorilla terveyskeskuksissa tehdään töitä ja minkälaisilla rahoilla ja minkälaisissa olosuhteissa yksityisellä sektorilla tehdään töitä. Tuossa on nyt laskettu tällainen kustannuskalkyyli siitä terveydenhoitajan työpanoksesta mukaan ottaen kaikki oheiskulut tietenkin — sosiaaliturvamaksut ja sitten myös kiinteät kulut ja erilaiset vyörytyskulut — ja on päädytty siihen, että työtunnin hinta on keskimäärin noin 50 euroa, ja sitten kun viisi rokotteita annettaisiin tunnissa, niin siitä tulee tämä 10 euroa.

En lähde kiistämään tätä laskelmaa, se on varmaan kohtalaisen oikein laadittu, mutta halusin viitata tähän keskusteluun, että kun meillä kovasti tällä hetkellä keskustellaan siitä, millä tavalla terveydenhuollon rahoja kaikkein kustannusvaikuttavimmin pitäisi käyttää, niin tässä suhteessa tämäkin asia on mielenkiintoinen. — Kiitos.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Laiho.

16.04 Mia Laiho kok: Arvoisa puhemies! Tässä sairausvakuutuslain väliaikaisessa muuttamisessa on kyse siis siitä, että lakiin lisättäisiin covid-19-taudilta suojaamiseksi annetun rokotteen rokottamistoimenpiteen korvausta koskeva säännös, jolloin Kansaneläkelaitos voisi maksaa korvauksen palveluntuottajalle myös silloin, kun rokottamistoimenpiteen kustannuksen omavastuuosuuden olisi maksanut vakuutetun sijasta hänen työnantajansa. Rokottamistoimenpiteen korvausten korvauskulut rahoitettaisiin valtion varoista.

On erinomainen asia, että työterveyshuolto otetaan vihdoin mukaan tähän rokotustoi-mintaan. Se on järkevää senkin puolesta, että ensinnäkin siellä on riskiryhmään kuuluvia asiakkaita ja kuitenkin merkittävä osa meidän työväestöstä ja sitten siellä on myöskin osaa-mista, ammattitaitoa rokotuksiin, koska he huolehtivat rokotussuojasta työntekijöiden osalta muutenkin. Eli tämä on hyvä asia.

Täällä on tuotu kritiikkiä kuitenkin tästä korvaussummasta — 10 euroa — että se on liian matala, ja ymmärrän kyllä tämän kritiikin siinä mielessä, että on eri asia kuitenkin sitä työterveyshuollossa järjestää kuin massarokotuksina jossain kunnassa. Jotta saadaan mahdollisimman kattavasti työterveyshuollon kautta rokotukset sujumaan, niin siinä mielessä se korkeampi korvaus olisi perusteltu. Samoin on tuotu esille kritiikkiä myöskin näistä tie-tojärjestelmistä, että sen pitäisi olla helpommin kirjattavissa Kanta-järjestelmään, mutta toivottavasti nämä tästä ehtivät myöskin sujuvoitua.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

9. Hallituksen esitys eduskunnalle sosiaaliturvasta Japanin kanssa tehdyn sopimuksen hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi

Hallituksen esitys HE 12/2021 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Anu Vehviläinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 9. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sosiaali- ja terveystieteiden valiokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. — Ministeri Pekonen, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.06 Sosiaali- ja terveysministeri Aino-Kaisa Pekonen (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Sosiaaliturvasopimuksen tekeminen Suomen ja Japanin välille on ollut vireillä vuodesta 2010. Neuvottelut saatiin päätökseen loppuvuodesta 2018 ja sopimus allekirjoitettiin Helsingissä syyskuussa 2019.

Sopimus vaikuttaisi Suomen ja Japanin välillä liikkuneiden ja tulevaisuudessa liikkuvien henkilöiden sosiaaliturvaan, erityisesti eläketurvaan. Sopimus kattaa Suomen työeläkejärjestelmän eläkkeet ja Japanin osalta Japanin kansaneläkkeet ja työntekijöiden eläkevakuutusjärjestelmän. Lisäksi sopimusta sovellettaisiin kummankin maan työttömyysvakuutukseen, mutta vain rajallisesti, sillä sopimuksessa on määräyksiä työttömyysvakuutukseen kuulumisesta ja työttömyysvakuutusmaksujen maksamisesta mutta ei etuuksista.

Sopimus turvaisi kummankin maan lainsäädännön alaisuudessa olleiden henkilöiden eläkeoikeudet. Vakuutuskausien yhteenlaskemista koskevien määräysten avulla eläkeoikeus voi syntyä esimerkiksi henkilölle, jolla on eläkevakuutuskausia Japanista mutta ei vanhuuseläkkeen saamiseksi vaadittua kymmentä vuotta Japanin vakuutuskausia. Tällöin Suomen vakuutuskaudet otetaan huomioon vakuutusaikavaatimuksen täyttämiseksi.

Lisäksi sopimusvaltiossa kertyneet eläkkeet maksetaan toisen sopimusvaltion alueella asuvalle henkilölle. Suomen työeläkelainsäädännön mukaan eläke maksetaan eläkkeensaajalle ulkomaille rajoituksetta. Myös Japanin lainsäädännön mukaan eläkkeen maastavienti on pääsääntöisesti mahdollista. Sopimus kuitenkin varmistaa eläkkeen maksamisen sopimusvaltiosta toiseen.

Eläkkeenhakijan asemaan sopimus vaikuttaa asiointia helpottamalla. Eläkkeenhakija jättää hakemuksensa asuinmaan eläkelaitokselle, ja hakemusmenettely hoidetaan viranomaisyhteistyön avulla.

Sopimuksen yleisen lainvalintamääräyksen mukaan työntekijä ja yrittäjät kuuluvat työskentelyvaltionsa lainsäädännön alaisuuteen. Työntekijän ja yrittäjän eläke- ja työttömyysvakuuttaminen sekä -vakuutusmaksut määräytyvät työskentelyvaltion säännösten mukaisesti.

Sopimuksen erityismääräyksen mukaan yrityksen toiseen sopimusvaltioon lähettämiin työntekijöihin ja toisen sopimusvaltion alueella tilapäisesti työskenteleviin yrittäjiin sovelletaan työkomennuksen ajan yksinomaan lähtövaltion lainsäädäntöä. Tällainen lähettämissääntö on tavanomainen kahdenvälisissä sosiaaliturvasopimuksissa, ja sen perusteella välitetään kaksinkertaiset vakuutusmaksut. Sen vuoksi sopimuksella on Suomelle kauppapo-

Pöytäkirja PTK 13/2021 vp

liittista merkitystä, ja sopimus vaikuttaa myös Suomen vetovoimaan yritystoiminnan sijaintipaikkana.

Sopimuksen mukaan se tulee voimaan kolmannen kuukauden alusta siitä, kun kumpikin sopimusvaltio on ilmoittanut saaneensa päätökseen valtiosääntönsä mukaiset voimaansaattamistoimet.

Hallitus esittää, että eduskunta hyväksyisi sopimuksen. Sopimuksessa on lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä. Sen vuoksi esitykseen sisältyy voimaansaattamislakiehdotus.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Löfström.

16.10 Mats Löfström r: Ärade fru talman! Det är en jättestor och fin sak att den här överenskommelsen om social trygghet nu är här i riksdagen. Förhandlingar om den här överenskommelsen har förts med Japan på finskt initiativ under en ganska lång tid, och behovet i överenskommelsen har framförts särskilt av näringslivet för att trygga Finlands konkurrenskraft. Finland föreslog redan i december 2011 för Japan att länderna ska ingå en överenskommelse om social trygghet. Det har varit fem förhandlingsrundor, och också republikens president Sauli Niinistö har fört förhandlingar med premiärminister Shinzo Abe 2016 i Japan. Man har också träffats när Shinzo Abe besökte Helsingfors 2017. Det här undertecknades sedan 2019 när Finland och Japan firade hundra år av diplomatiska förbindelser när också hans kejsarliga höghet, kronprinsen Akishino besökte Finland.

Jag har förmånen, ärade talman, att få vara ordförande för riksdagens vänskapsgrupp med Japan, och det är otroligt många riksdagsledamöter — Ari Tornainen här, som också har varit på besök i Japan — och flera delegationer från utskotten som hade tänkt besöka Japan förra året om inte pandemin hade slagit till. Japan är en oerhört viktig samarbetspartner för Finland, inte bara för näringslivet utan också kulturellt med allt det utbyte vi har samt inte minst det mänskliga utbytet som vi normalt har: 250 000 japanska turister kommer normalt till Finland varje år och många finländska turister åker till Japan varje år. Så var det före pandemin, och jag hoppas verkligen att vi med vaccinernas hjälp kan få slut på den här pandemin så att den här täta kontakten mellan våra folk kan återupptas.

Puhemies Anu Vehviläinen: Yhteenveto.

[Tulkki esittää puheenvuorosta suomenkielisen yhteenvedon]

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sosiaali- ja terveystieteiden valiokuntaan.

10. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi yksityistielain 58 §:n ja liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta sekä luotsauslain väliaikaisesta muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 263/2020 vp

Valiokunnan mietintö LiVM 3/2021 vp

Pöytäkirja PTK 13/2021 vp

Ensimmäinen käsittely

Puhemies Anu Vehviläinen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 10. asia. Käsittelyn pohjana on liikenne- ja viestintävaliokunnan mietintö LiVM 3/2021 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä. — Edustaja Kiviranta.

Keskustelu

16.14 Esko Kiviranta kesk: Arvoisa puhemies! On hyvä, että tämän asian käsittely on eduskunnassa sujunut näin nopeasti. Myös ministeri toivoi kiireellistä käsittelyä. Minäkin olen saanut paljon yhteydenottoja tieisännöitsijöiltä ja muilta yksityistieasioita hoitavilta toimijoilta. On erittäin hyvä asia, että yksityistielakia nyt muutetaan niin, että tiekunnan kokoukset voidaan pitää tarpeen mukaan myös etäkokouksina eikä tähän enää vaadita erillistä tiekunnan kokouksen päätöstä tai tiekunnan sääntöjen muuttamista.

Liikenne- ja viestintävaliokunta teki hallituksen esitykseen yhden teknisen muutoksen, joka koskee tiekunnan kokoukseen ilmoittautumisen määräaika. Alkuperäisessä esityksessä se olisi voinut olla aikaisintaan kaksi viikkoa ennen kokousta, muutoksen jälkeen määräajan asettaminen on vapaaehtoinen ja se voidaan määrätä mihin tahansa ajankohtaan. Tämä lisää kokousjärjestelyjen joustavuutta.

Arvoisa puhemies! Suomessa on yksityisteitä yli 370 000 kilometriä, ja niillä on suuri merkitys esimerkiksi maaseudun, elinkeinoelämän, asutuksen ja huoltovarmuuden samoin kuin vapaa-ajan asumisen näkökulmasta. Näin ollen on erittäin tärkeää, että myös näiden tieosuuksien kunnosta pidetään mahdollisimman hyvää huolta.

Koronavuosi on opettanut, että etäkokoukset ovat tarpeellinen vaihtoehto hoitaa yhteisiä asioita, ja niiden järjestämistä on mahdollisuuksien mukaan helpotettava. Lainmuutos oletettavasti ja toivottavasti lisää tiekuntien kokousten osallistumisinnostusta.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Torniainen.

16.15 Ari Torniainen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Kuten edustaja Kiviranta omassa hyvässä puheenvuorossaan toi esille, yksityistiet ovat todellakin tärkeitä koko Suomessa, ja niitä pidetään kunnossa pääosin talkootyönä, ja siksi on tärkeää, että myöskin kokouskäytäntöjä pystytään muuttamaan nykyaikaan ja kokouskutsuja pystytään muuttamaan nykyaikaan. Tällä lakimuutoksella mahdollistetaan tiekunnan kokoukseen osallistuminen postin tai tietoliikenneyhteyden taikka muun teknisen apuvälineen avulla sen estämättä, mitä tällä hetkellä yksityistielaisissa tai tiekunnan säännöissä säädetään.

Kun liikenne- ja viestintävaliokunta tätä asiaa ripeästi kävi läpi ja kuuli asiantuntijoita, niin nimenomaan oikeusministeriö teki valiokunnan asiantuntijakuulemisessa huomion, ettei lakiehdotuksen perusteluista käynyt ilmi, miksi aikaisemmin yksityistielakiin ehdotettiin pakottavaa säännöstä ennakkoilmoittautumisesta tiekunnan kokoukseen. Tätä muutosesitystä oikeusministeriön kuulemisen jälkeen liikenne- ja viestintäministeriö vastineessaan sitten päätyi kannattamaan. Muutoksella täsmennetään tiekunnan toimitsijamiehen ja hoitokunnan toimivaltuuksia nimenomaisesti etäkokousjärjestelyissä, ja siten päätettiin myöskin muuttaa 58 §:ää siten, että ”tiekunnan toimitsijamies tai hoitokunta voi sallia osallistumisen tiekunnan kokoukseen postin tai tietoliikenneyhteyden taikka muun teknisen apuvälineen avulla sekä määrätä tällaisen osallistumisen ilmoittamista varten määrä-

Pöytäkirja PTK 13/2021 vp

ajan”, eikä sitä kahden viikon määräaikaan sitten laissa olisi. Kun tätä käsiteltiin, niin liikenne- ja viestintävaliokunta oli yksimielisesti tämän hallituksen esityksen kannalla.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 263/2020 vp sisältyvien 1.-3. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

11. Hallituksen esitys eduskunnalle lentoliikenteestä Korean tasavallan kanssa tehdyn sopimuksen hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi

Hallituksen esitys HE 258/2020 vp
Valiokunnan mietintö LiVM 4/2021 vp

Ensimmäinen käsittely

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 258/2020 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

12. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 6/2021 vp
Valiokunnan mietintö StVM 2/2021 vp

Toinen käsittely

Puhemies Anu Vehviläinen: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 12. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotus, jonka sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. — Edustaja Löfström.

Keskustelu

16.19 Mats Löfström r: Ärade fru talman! Det här lagförslaget gäller en ändring av lagen om smittsamma sjukdomar som handlar om restaurangernas öppethållningstider och är egentligen en teknisk förändring så att de här begränsningarna får vara i kraft till och med den 30 juni som längst. Man gör också en teknisk ändring som gäller Åland i det här lagförslaget och i det utskottsbetänkande som social- och hälsovårdsutskottet har godkänt.

Det här följer ju en litet annan logik än den vanliga logiken med lagen om smittsamma sjukdomar, där det framför allt är kommuner och regionalförvaltningsverk och på Åland landskapsregeringen och den ansvariga smittskyddsläkaren som har en viktig roll. Här är det statsrådet som centralt måste utse och via en förordning bestämma de restriktioner man går in för också på Åland. Här hade det varit klädsamt om man hade löst frågan på det sättet att det också på Åland skulle vara Ålands landskapsregering och inte statsrådet som formellt fattade beslut om de här restriktionerna. Det skulle nämligen spara på tid. Före julen uppkom några nya smittofall på Åland, och Ålands landskapsregering ville på det viset snabbt begränsa öppethållningstiderna och göra dem mera restriktiva, men i stället för att fatta beslut om det själva måste man kontakta regeringen, statsrådet i Helsingfors, och det tog ungefär 5—6 dagar att få de här nya, kraftigare restriktionerna på plats. Sedan lättade

Pöytäkirja PTK 13/2021 vp

man på restriktionerna för att förra veckan igen få några nya smittofall, vilket gör att man nu vill skärpa restriktionerna på nytt, och den här saken ska statsrådet säkerligen fatta beslut om på torsdag på nästa allmänna statsråd. Men skulle man ha gjort på det viset att landskapsregeringen, som i alla andra fall gällande smittskyddslagen, skulle kunna fatta beslut om de här sakerna själva, då skulle de här restaurangbegränsningarna också formellt ha kunnat träda i kraft till senaste helg på Åland.

Ärade talman! Nu är det här kanske ändå inte ett så stort problem i praktiken. Den rekommendation som Ålands landskapsregering gjorde till alla krogar och restauranger följdes frivilligt av alla restauranger, så fastän det inte fanns en formell bestämmelse minskade man redan den här helgen på sina öppethållningstider — man tar verkligen ansvar för det. Också i praktiken har statsrådets och landskapsregeringens kommunikation funkade bra, men det skulle göra själva systemet snabbare om man från regeringens sida hade gjort den här ändringen i lagförslaget [Puhemies koputtaa] som bland annat grundlagsutskottet lyfte upp i sin utskottsbehandling förra gången det diskuterades.

Puhemies Anu Vehviläinen: Yhteenvedo.

[Tulkki esittää puheenvuorosta suomenkielisen yhteenvedon]

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Berg.

16.24 **Kim Berg sd:** Arvoisa rouva puhemies! Kyseinen esitys on tosiaan jatkoa hallituksen aikaisemmalle lakiesitykselle, millä rajoitetaan muun muassa ravintoloiden aukioloaikoja. Myös tämä esitys seuraa koronaepidemiatilannetta, kuten myös ne avustukset sekä tuet, mitä olemme aikaisemmin tänään täällä salissa käsitelleet. Tästä syystä on perusteltua jatkaa myös tätä lainsäädäntöä kesään asti.

Esityksessä ravintoloita koskevat aukioloaikojen rajoitukset eivät koske polttonesteiden jakeluasemien yhteydessä toimivia ravitsemisliikkeitä. Valiokunnan asiantuntijakuulemisessa tuotiinkin esille, että maanteiden varsilla on kuitenkin myös sellaisia ravitsemisliikkeitä, joilla ei ole polttonesteiden jakeluasemaa mutta joiden toiminta perustuu pääasiassa ammattiautoilijoiden ja muiden tielläliikkujien palvelemiseen. Valiokunta pitikin tästä syystä välttämättömänä, että aukioloaikoja rajoitettaessa valtioneuvosto samalla arvioi, täytyvätkö edellä mainittujen maanteiden varrella liikennettä palvelevien ravitsemisliikkeiden aukioloaikojen rajoittamisen edellytykset.

Valiokunta halusi korostaa myös alan toimijoiden omaa vastuuta epidemian torjunnassa ja lainsäädännön noudattamisessa ja kiinnittää erityisesti huomiota valvonnan tehostamiseen. Koska alan toimijoilta tuli asiantuntijakuulemisessakin paljon sen tyyppistä palautetta, että valitettavasti muutamat yksittäiset toimijat ovat enemmän tai vähemmän pilanneet koko ravintola-alan maineen, koska nämä eivät ole riittävästi noudattaneet näitä ohjeistuksia, mitä on annettu, niin tästä syystä valiokunta halusi korostaa sitä, että jokainen toimija kantaa sen oman vastuunsa, kannetaan yhdessä vastuu ja että myös valvontaa tehostetaan niin, että saadaan nämä asiat pysymään aisoissa.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Lindén.

Pöytäkirja PTK 13/2021 vp

16.26 **Aki Lindén sd:** Arvoisa rouva puhemies! Puolet puheenvuorostani liittyy siihen, minkä edustaja Berg äsken totesi, että keskustelussa valiokunta lisäsi nimenomaan huolen siitä, että alan tulee itse valvoa itseään ja myös sitten on ulkoista valvontaa, eli tässä tapauksessa aluehallintoviranomaisten ja paikallisten terveystieteiden tulee tehostaa valvontaansa. Tämä johtui juuri näistä mainituista asioista. En pysty sanomaan objektiivista prosenttilukua, mutta sanon, että 5 prosenttia, enintään 10 prosenttia, kaikista ravintoloista muodostaa olosuhteitaan todellisuudessa riskin koronaepidemian laajentumiselle ja 90 prosenttia ei juuri muodosta, koska ne ovat ruokaravintoloita tai työpaikkaravintoloita, niin kuin meillä täällä, ja niissä noudatetaan erittäin korkeaa hygieniää ja suuria etäisyyksiä.

Mutta kun me katsomme — ja tässäkin en nyt missään nimessä sano, että kaikkia — pääasiassa alkoholin tarjoiluun keskittyneitä ravintoloita, eräitä niistä, niin näemme, että se 50 prosentin rajoitus, joka tällä hetkellä siellä kiihtymis- ja leviämisaikavälillä on voimassa, mahdollistaa sen, että ihmiset istuvat ja ovat siellä erittäin tiiviisti pöytäkunnittain ja pöydät ovat lähellä toisiaan ja olosuhteet sille, että koronatartunta todella pääsee liikkeelle, ovat melkoisia, niin kuin olemme nyt viime aikoina nähneet tällaisia aivan konkreettisia esimerkkejä. Tämä asia on minusta poistettavissa valvonnalla. Toinen tapa on tietenkin puuttua sitten jälleen kerran lainsäädännöllä ja tehdä sitten vielä tarkempi erittely erilaisten ravintolatyypin välillä — ja tiedän, että itse asiassa tämänkaltaista keskustelua ihan vakavasti käydään ikään kuin lähitulevaisuutta ajatellen.

Ihan lyhyenä kertauksena toinen asia: Meillä on tällä hetkellä käsillä useita saman lain, tartuntatautilain, eri kohtia, joilla me nyt yritämme hillitä tätä koronaepidemian tämänhetkistä tilannetta. Tässä istunnossa aikaisemmin meillä oli hallituksen esitys siitä, millä tavalla maamme rajoilla siirryttäisiin pakolliseen testaukseen. Eli on puhuttu, niin kuin ministeri itsekkin sanoi kansankielisesti, rajalaista. Se on siis nyt hallituksen esityksenä. Sitten on tämä nyt käsittelyssä oleva, jolla annamme jatkoaikaa tälle 58 a §:lle ja siinä aiemmin tehdyille määrityksille. Sitten valtioneuvostolla on valmistelussa uudempiä ja tiukempia rajoituksia, näin on ilmoitettu. Ja sitten aivan tuoreeltaan eilen astui voimaan viime viikolla eduskunnassa hyväksytty laki, joka koski näitä tartuntatautilain 58 g, f, e ja niin edelleen §:iä, millä voidaan sitten todella vakavassa tilanteessa puuttua ihmisten kokoontumiseen ja kontakteihin. Eli tässä on laaja kokonaisuus. On puhuttu työkalupakista, ja vaikka se on tuommoinen kansanomainen termi, [Puhemies koputtaa] niin se kertoo siitä, että keinoja on paljon. — Kiitoksia.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Laiho.

16.29 **Mia Laiho kok:** Arvoisa puhemies! Tämä lakiehdotus on jatkoa ravitsemisliikkeiden toiminnan tilapäistä rajoittamista koskeville säännöksille, joiden voimassaolo päättyy kuluvan helmikuun lopussa. Kuten kaikki tiedämme, niin epidemiatilanne on tällä hetkellä kuitenkin sellainen, että on perusteltua jatkaa ravitsemusliikkeiden rajoituksia. On kuitenkin huomioitava, että epätavanomaisten olosuhteiden pitkittyessä rajoitussäätelyn on oltava tarkkarajaista ja kohdistuttava juuri niihin toimintoihin, joiden rajoittamisen on todettu olevan kaikkein vaikuttavinta viruksen leviämisen estämiseksi.

Näitten rajoitusten pidentäminen on tosiaan tässä epidemiatilanteessa perusteltua, mutta huomiota kiinnittää ravintoloissa tietynlainen epäjohtonmukaisuus siinä mielessä, että on ravintoloita, joissa esimerkiksi on karaokea, on tanssia ja on hyvin läheistä kontaktia.

Pöytäkirja PTK 13/2021 vp

Usein ne ovat tällaisia baarityyppisiä ravintoloita. Se aiheuttaa ihmisille myöskin hyvin epäoikeudenmukaisen tunteen, että kun rajoitetaan muussa yhteiskunnassa vahvastikin, esimerkiksi lasten ja nuorten toimintoja, etäopetusta ja harrastuksia, niin samaan aikaan tämäntyyppinen toiminta voi olla sallittua. Sen takia onkin tärkeää, että omavalvonta on riittävää, mutta tarvitaan myöskin sitä ulkopuolista valvontaa. Suurin osa toimijoista toimii erittäin hyvin ja vastuullisesti, ja tämä on vain pieni osa toimijoista, mutta valvonnan merkitystä ei voi liikaa korostaa, ja sen takia me valiokunnan mietintöönkin tästä teimme kirjauksen.

Toinen asia vielä liittyen karaokeen ja tanssimiseen: Haluan tässä nostaa esille kuitenkin, että ministeriöllähän ja hallituksella on mahdollisuus näitä rajoittaa asetuksella. Toivoisin, että he oikeasti myös tähän työkaluun tarttuvat, koska sitä ei oman ymmärrykseni mukaan tarvitse tuoda eduskuntaan päätettäväksi. Tämä muutos, tämä asetuksenanto, siihen liittyen olisi ollut hyvä tehdä jo aikaisemmin tosiaan myöskin ihmisten oikeudenmukaisen kohtelun ja rajoitusten ymmärrettävyyden kannalta.

Keskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 6/2021 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

13. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi ydinenergialain sekä Finanssivalvonnasta annetun lain 4 ja 71 §:n ja Finanssivalvonnan valvontamaksusta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 178/2020 vp
Valiokunnan mietintö TaVM 2/2021 vp

Toinen käsittely

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 178/2020 vp sisältyvät 1.-3. lakiehdotuksen. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

14. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi meriliikenteessä käytettävien alusten kilpailukyvyn parantamisesta annetun lain ja merimieseläkelain 4 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 251/2020 vp
Valiokunnan mietintö LiVM 2/2021 vp

Toinen käsittely

Puhemies Anu Vehviläinen: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 14. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. — Edustaja Löfström.

Pöytäkirja PTK 13/2021 vp

Keskustelu

16.33 **Mats Löfström r:** Ärade fru talman! Det här gäller lagen om bemanningsstöd och en teknisk ändring efter att man har fått kritik från EU-kommissionen, och nu rättar utskottet den här saken så att man inte äventyrar hela systemet med bemanningsstöd, vilket är oerhört viktigt för att säkerställa att vi har en finsk handelsflotta med finländsk besättning och fartyg under finländsk flagg.

Jag vill också passa på att lyfta fram behovet av mera stöd till sjöfarten under coronapandemin. Under förra året föreslog regeringen att man höjer nivån på det här bemanningsstödet för förra året, vilket var oerhört viktigt och välkommet, och jag hoppas att ett liknande förslag skulle ges till riksdagen för det här året, för det är blodigt, den verklighet som i synnerhet passagerarsjöfarten nu genomlider. I dag kom THL med ytterligare rekommendationer om att rederier bara ska få ta ombord passagerare med negativt covid-19-test, och det här betyder att passagerarmängderna är så små att det nästan är flera lastbilar och containrar ombord på fartygen än passagerare för att minska på smittospridningen. Det här skapar ett stort behov av mera stödåtgärder tills vi med vaccinernas hjälp förhoppningsvis ska kunna återgå till det normala igen vid sommaren. Det är viktigt att det stöd som bland annat Traficom har administrerat till rederierna får mera pengar så att inte det tar slut nu före sommaren, då vi förhoppningsvis ska kunna häva restriktionerna.

Puhemies Anu Vehviläinen: Yhteenveto.

[Tulkki esittää puheenvuorosta suomenkielisen yhteenvedon]

Keskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 251/2020 vp sisältyvät 1.-2. lakiehdotuksen. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

15. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kirkkolain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 243/2020 vp
Valiokunnan mietintö HaVM 1/2021 vp

Toinen käsittely

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 243/2020 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

16. Hallituksen esitys eduskunnalle turvallisuusluokittelun tiedon vastavuoroisesta suojaamisesta Ukrainan kanssa tehdyn sopimuksen hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi

Hallituksen esitys HE 190/2020 vp
Valiokunnan mietintö HaVM 2/2021 vp

Pöytäkirja PTK 13/2021 vp

Osittain ainoa, osittain toinen käsittely

Puhemies Anu Vehviläinen: Osittain ainoaan, osittain toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 16. asia. Ensin päätetään hallintovaliokunnan mietinnön HaVM 2/2021 vp pohjalta ainoassa käsittelyssä sopimuksesta ja sitten toisessa käsittelyssä lakiehdotuksesta.

Keskustelua ei syntynyt.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esityksessä HE 190/2020 vp tarkoitetun sopimuksen. Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 190/2020 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

17. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on keskiviikkona 24.2.2021 klo 14.00. Täysistunto lopetettiin klo 17.13.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Timo Tuovinen